

LETO XXI. Stev. 268
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
Let izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1944 v MED NARODNO SVETO
BODILNO BOJBO JE IZBA-
JALA KOT 4-DNEVNIŠKI IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1945 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
v OD 1. JUNJA 1945 IZBAJA
v REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI z »BORBO«

ZENEVSKA KONFERENCA

Na dnevnem redu so stiki
med Zahodom in Vzhodom

Različna mnenja o nedeljskih razgovorih Dulles-Molotov - Macmillan
in sovjetski zunanji minister sta obravnavala položaj v Vietnamu

(Od našega posebnega dopisnika)

Zeneva, 14. nov. V uradni diplomatski dejavnosti zadnjih dni vzbujajo še danes največjo pozornost sestanki Dullesa z Molotovom. Na drugem mestu je davišnje srečanje Molotova z Macmillanom in sestanki treh zahodnih ministrov pred današnjo sejo konference. Današnja seja je bila posvečena tretji točki dnevnega reda - stikom med Vzhodom in Zahodom.

Komisija strokovnjakov, ki naj bi proučila to vprašanje, praktično ni dosegla nobenega napredka in zadevo je vrnila ministrom bolj ali manj v taknem stanju, v kakršnem so jo izročili strokovnjakom. Obvestila in komentarji o večeršnjih razgovorih Dulles-Molotov so tako zelo nasprotujoča - gibljejo se od skrajnega pesimizma do najbolj rožnatih - da so mnogi prišli v skušnjavo, da bi matematično določili aritmetično sredino in tako poskusili priti do nekakšnega sklepa. Najresnejši in najbolj poučni viri pa se strinjajo v temle:

- 1. da sta ministra ugotovila, da so na konferenci dosegli zblizanje gledišč tako na področju varnosti kakor tudi v vprašanju razorožitve, da pa so ostala mnenja v drugih vprašanjih, zlasti v nemškem, ostro deljena;
2. Molotov in Dulles sta si baje prizadevala, da bi našla v tem najugodnejši način, kako bi v zaključnem poročilu o konferenci štirih zunanjih ministrov formulirali isto, o čemer so se gledišča zblizala. To se nanaša predvsem na splošna načela ohranitve miru, o katerih so govorili na zadnji seji.

Začela se je konferenca
o tržaškem pristanišču

Rim, 14. nov. - Danes popoldne se je začela mednarodna konferenca o tržaškem pristanišču, ki je bila sklicana na osnovi določb londonskega sporazuma. Na konferenci sodelujejo razen Italije tudi predstavniki Avstrije, Jugoslavije, Čehoslovaške, Madžarske in opazovalci iz Zahodne Nemčije. Jugoslovanski delegacijski vodji načelnik Državnega tajništva za zunanje zadeve Aleksander Jelić. Pričakujejo, da bo konferenca o tržaškem pristanišču zaključena prihodnji teden.

FRANCOSKA SENATNA KOMISIJA

Senatorji spet proti vladi?

Faurova vlada brez parlamentarne večine - Politične stranke vztrajajo na prejšnjih stališčih

Pariz, 14. nov. (Tanjug). Senatska komisija za volitve je zavrnila s 24 proti 3 glasovom (2 ljudska republikanca in en komunist) vladni predlog, ki ga je poslanska zbornica že sprejela, naj bi izredne parlamentarne volitve izvedli po veljavnem volilnem sistemu, ki bi ga nekoliko spremenili. Senatorji so zahtevali, naj bodo volitve po večinskem sistemu v dveh delih.

Senat bo jutri sprejel končni sklep o vladnem predlogu in gledišču svoje komisije. Tu pričakujejo, da bodo senatorji vnovič odklonili vladni predlog.

Pariški opazovalci poudarjajo, da je sedanjí položaj Faurove vlade nevaren, ker je ostala brez parlamentarne večine. Od vladne večine, ki je pri glasovanju o investituri štela nad 350 poslancev, je doslej odpadlo 175 poslancev. Izmed skupno 75 poslancev radikalno socialistične stranke, h kateri pripada tudi Faure, jih samo še 24 podpira vlado. Tudi v vladi so ostra nesoglasja med

ljudskimi republikanci in neodvisnimi.

Tukajšnji parlamentarni strokovnjaki sodijo, da francoski volitve ne bodo glasovali decembra, ker je kaj malo upanja, da bosta

MAROKO

Vznemirjenost zaradi poslabšanja položaja

Sultan Ben Jusuf pride jutri v Rabat - Novi spopadi na francosko-španski meji

Pariz, 14. nov. (Tanjug). Čeprav je prihod novega francoskega generalnega rezidenta v Maroku Andréja Duboisja pozdravilo vse maroški prebivalstvo, se je vendarle v zadnjih 24 urah naglo poslabšal vojaški položaj v tej severnoafriški deželi. Na francosko-španski meji Maroka je prišlo do hudih bojov med francoskimi enotami in maroškimi nacionalisti. Pri tem je bilo ubitih 10 francoskih vojakov, 24 pa jih je bilo ranjenih. Ubityh je bilo tudi 11 maroških nacionalistov. Tukaj so vznemirjeni, ker se boje, da so novi spopadi na francosko-špan-

Razgovor med Macmillanom in Molotovom je bil posvečen položaju v Vietnamu. Izpolnjevanje določb pogodbe o premirju se je zataknilo na stališču južnovietnamske vlade, ki neče začeti pogajanj s Severom o organiziranju splošnih volitev.

Dulles in Macmillan sta danes obvestila Pinaya o svojih razgovorih z Molotovom, on pa je obvestil svojega kolega o večeršnjem srečanju z Adenauerjem in von Brentanom.

Pinay je prinesel s seboj v Zenevo tudi mnenje zahodnonemške vlade, da bi nova konferenca štirih ne bila koristna, če ZSSR ne bi spremenila svojega gledišča o združitvi Nemčije. Teško bi bilo reči, ali gre tu zgolj za poskus, da bi pritiskali na sovjetsko delegacijo, če pa ta vest drži, bi to pomenilo korak nazaj celo od sicer nekonstruktivnega stališča, na katero so se postavili zahodnonemški predstavniki v Zenevi. G. Altman

Kar se tiče sovjetske delegacije, ni dvoma, da ugodno presoja nadaljevanje razgovorov štirih o največjih evropskih sporih. V zvezi z bodočo konferenco nastane tudi vprašanje morebitne upostavitve nekaterih teles - komisij ali skupin strokovnjakov - ki bi nadaljevala sedanje delo ministrov in pripravila njihovo novo srečanje. Ni izključeno, da bodo dosegli soglasje o ustanovitvi dveh ločenih komisij za proučevanje evropske varnosti in nemškega vprašanja. Čeprav so zahodne države v današnji razpravi poudarjale tesno povezanost teh vprašanj, se je pogojno povezovanje slehernega sporazuma o varnosti z združitvijo Nemčije pokazalo kot nepraktično in neelastično;

4. sprejem novih članov v ZN se po večeršnjem sestanku ameriškega in sovjetskega zunanje ministra po splošnem prepričanju bliža uresničenju. To vprašanje je bilo zadnje dni predmet novih razgovorov med ministri zahodnih držav, ki so težko dosegli sporazum. Francija je naposled opustila svoje pomisleke proti sprejemu azijskih in afriških dežel, katerih sosedom in sorodnikom ne more pozabiti glasovanja o Alžiru.

Sicer pa je kanclerja obvestil o tem njegov zunanji minister von Brentano, brž ko se je vrnil iz Zeneve. Francoskemu ministru je torej v tem oziru ostalo le malo

Podpredsednik Edvard Kardelj
v Londonu

Sprejeli in pozdravili so ga minister lord Reading
in drugi predstavniki Foreign Officea

London, 14. nov. (Tanjug). Popoldne je prispel v London podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, ki se bo kot gost britanske vlade mudil v tej deželi te dni. Na železniški postaji so podpredsednika Kardelja sprejeli in pozdravili minister brez listnice v Foreign Officeu lord Reading, jugoslovanski veleposlanik v Londonu dr. Vladimir Velebit s člani veleposlanštva in jugoslovanski vojaški ataše general Jovičević.

Sprejemu so tudi prisostvovali britanski veleposlanik v Jugoslaviji Frank Roberts, namestnik podtajnika v Foreign Officeu Ward, predstavnik vladnega urada za sprejem visokih tujih gostov sir Graham Vincent ter nekaj drugih funkcionarjev Foreign Officea.

V spremstvu podpredsednika Kardelja sta prispela državni podtajnik za zunanje zadeve Srdjan Prica in državni podtajnik v Zveznem izvršnem svetu dr. Anton Vratuša.

Na peronu železniške postaje »Victoria« so se zbrali številni novinarji, fotoreporterji in filmski snemalci, pričakujoč prihod podpredsednika Kardelja.

Potem ko se je rokoval z lordom Readingom, jugoslovanskim

veleposlanikom Velebitom, funkcionarji Foreign Officea in britanske vlade, je dal podpredsednik Kardelj po mikrofonu televizijskega omrežja BBC v angleščini naslednjo izjavo:

»V veliko zadovoljstvo mi je, da sem prišel na povabilo vlade Njenega Veličanstva na prijateljski obisk v Veliko Britanijo. Zelo ljubo mi je, da bom lahko med svojim bivanjem v Londonu obnovil prijateljske stike s predsednikom vlade sirom Anthonyjem Edenom in drugimi vodilnimi državniki Velike Britanije. Ob tej priložnosti bomo izmenjali misli o vprašanjih, ki zadevajo splošne in naše skupne koristi. Globoko sem prepričan, da bodo ti osebni stiki koristili prijateljskim odnosom in boljše razumevanju med našima dvema deželama.

Hkrati bi želel reči, da mi je v posebno zadovoljstvo, da lahko vnovič obiščem vašo lepo deželo in se seznanim z nekaterimi njenimi uspehi. Mislim, da bom docela izrazil čustva jugoslovanskih narodov do prijateljskega naroda Velike Britanije, če bom želel vaši deželi nadaljnji napredek in blaginjo.

Po sprejemu na železniški postaji se je podpredsednik Kardelj s člani svojega spremstva odpeljal z avtomobilom v rezidenco jugoslovanskega veleposlanika dr. Velebita, kjer bo stanoval med bivanjem v Londonu.

Edvard Kardelj
v Buckinghamski palači

BRITANSKO-JUGOSLOVANSKI
RAZGOVORI SE BODO
ZAČELI JUTRI ZJUTRAJ

London, 14. nov. (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj se je odpeljal danes popoldne v Buckinghamsko palačo, kjer se je vpisal v knjigo uglednih tujih obiskovalcev.

Podpredsednika Kardelja sta spremljala jugoslovanski veleposlanik dr. Vladimir Velebit in državni podtajnik za zunanje zadeve Srdjan Prica.

Podpredsednik Kardelj in člana njegovega spremstva, bodo jutri gostje londonske mestne občine. Predsednik londonske mestne občine g. Norman Pritchard bo podpredsedniku Kardelju na čast priredil kosilo. V razgovorih s funkcionarji mestne občine se bodo jugoslovanski gostje seznanili z delom lokalne uprave. Jutri bo podpredsednik Kardelj obiskal tudi londonsko občino Lambeth, zvečer bo britansko zunanje ministrstvo priredilo jugoslovanskim gostom na čast večerjo.

Britansko-jugoslovanski razgovori se bodo začeli v sredo zjutraj, ko bo podpredsednik Kardelj obiskal ministrskega predsednika Edena.

V četrtek popoldne bo prišlo do izmenjave misli v britanskem finančnem in britanskem zunanjem ministrstvu.

drugim izvenogospodarskim vplivom v Posarju.

Vtem ko je Mendès-France pred letom dni potreboval štiri tedne, da je dosegel z Adenauerjem načelno soglasje o prvem sporazumu, so zadostovale Pinay samo štiri ure, da je dosegel soglasje o novem, drugem sporazumu o Posarju, in v nasprotju s prvim je bil ta sporazum uresničen v vzdušju ljubeznivosti.

Pinay je osebno nedvomno pripomogel k takšnemu vzdušju in zato si je pridobil v Bonnu tople simpatije, v kanclerjevih očeh pa je postal najbolj simpatična oseba, kar jih je bilo po vojni na položaju zunanje ministra Francije. Pinay je namreč pristal na elastične diplomacije. Zadnji dan pred posarskim plebiscitom je resno in večkrat zagrozil: »Če bo statut doživel polom, bo ostalo vse pri starem!« Dan po porazu statuta pa je zaskrbljenega ministra Brentana, ki je pričakoval, da bo v Parizu zagrmelo, sprejel dobrodušen nasmeh na Pinayevem obrazu in dokaj bodrilnih besed. Večraj je Pinay »prisrčno in intimno« privolil v to, da v Posarju ne bo ostalo »vse pri starem«.

Vzlic novemu in prijetnemu vzdušju pa je spričo delikatnosti tega vprašanja težko verjeti, da bodo ta načelni sporazum z enako lahkoto konkretizirali in uveljavili. Vsekakor so minili časi, ko je bil Bonn pripravljen privoliti in sprejeti v Nemčiji neprijetno kompromisno ureditev. Sicer pa je Bonn že dobil prve oficirje svoje nove vojske, v izidu posarskega plebiscita pa ima zelo močno oporo. Zato bi bilo preveč zahtevati od njega, naj bo popustljiv v bistvenih vprašanjih, kakršno je zanj posarsko.

O. Millčević

možnosti, da bi povedal kaj novega. Vzlic temu pa je bilo Pinayevje prizadevanje kot takšno dejanje vljudnosti, ki zasluži v tem smislu kanclerjevo priznanje.

Edina konkretna tema razgovora pa je bila, čeprav sta oba ministra do večraj to zanimala, posarsko vprašanje. In v tem oziru sta nedvomno hitro in lahko dosegla načelni sporazum in določila smernice za bodoče sklepanje o Posarju. Ta načelni sporazum pomeni kompromis, v katerem je francoska vlada popustila bolj kakor nemška.

V tem kompromisu so vredni pozornosti trije elementi. Prvi - sporazum mora zadovoljiti bistvene gospodarske koristi obeh strank. Kaj pomeni »zadovoljiti bistvene gospodarske koristi«, je za zdaj še zelo megljeno, kajti to je pravzaprav tudi najbolj sporna točka v vsem vprašanju, in glavne težave bodo nastale šele, ko bodo začeli to točko konkretizirati.

Drugi - da bo ureditev v skladu s politiko evropskega sodelovanja - ni nič novega, kaže pa, da Adenauer ne bo vztrajal na neposredni priključitvi Posarja k Nemčiji. To je glede na izid nedavnega plebiscita v Posarju na prvi pogled njegova žrtev. Kancler pa ve, da bo bodoča oblast v Posarju usmerjena v korist Nemčije in da to, ali se bo imenovala »evropska« ali ne, na stvari bistveno ničesar ne spremeni.

Tretji - da bo v bodočih francosko-nemških pogajanjih sodelovala kot partner tudi posarska vlada, sestavljena na podlagi izida volitev z dne 18. decembra, a to bo nedvomno nemška vlada. To pomeni za Francijo, da se v glavnem odreka političnim in

Brzojavka predsednika
republike René Cotyju

Beograd, 14. nov. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku Francije René Cotyju brzojavko, v kateri mu izraža iskreno sožalje ob smrti njegove soproge.

Protokol o blagovni menjavi s SZ

Beograd, 14. nov. (Tanjug) - Jugoslovansko-sovjetska komisija, ki je od 3. do 14. novembra v Beogradu proučevala izpolnitev trgovinskega sporazuma med obema deželama, je danes končala delo in o tem podpisala skupni protokol. V imenu Jugoslavije je protokol podpisal tajnik Zvezne zunanjtrgovinske zbornice dr. Milan Aleksić, v imenu SZ pa ekonomski svetnik sovjetskega veleposlanštva v Beogradu Jakob Krasjuk. Jugoslovansko-sovjetska komisija se je sestala po želji Sovjetske zveze, da bi proučila dosedanje

blagovno menjavo med obema deželama. Ob tej priložnosti je bilo ugotovljeno, da je blagovna menjava zadovoljiva. Hkrati so sprejeli sklepe o konkretnih ukrepih za kar najbolj popolno izpolnitev zamišljene blagovne menjave do konca leta, kolikor tudi traja sporazum.

Ob podpisu protokola sta bila navzoča državni podtajnik za zunanje zadeve Hasan Brkić in načelnik uvoznega oddelka v ministrstvu za zunanjo trgovino SZ Finogenov, ki se te dni mudil v Beogradu.

Vremenska napoved

za torek 15. novembra
Obilna vreme z manjšimi padavinami. Nekoliko hladneje, na Primorskem burja.

ELEKTROGOSPODARSKA
SKUPNOST SLOVENIJE

Dnevno poročilo o stanju dotoka voda na rekah in indeks proizvodnje za dne 13. novembra 1955
Srednji dotok v m³/sek.:
Drava, Maribor 238, 1954: 262; Sava, Metze 19,7, 1954: 15,5; Sava, Medvođe 10,3, 1954: 11,1; Soča, Doblar 79,1, 1954: 81.
- Indeks proizvodnje v primerjavi z letom 1954: 142.

Ozdravljenje zadrug

Nedavni odlok Odbora za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta o nadaljevanju kreditov kmetijskih zadrugam za kritje njihovih zrug in primanjkljajev ureja eno zelo perečih vprašanj v vrsti mnogih drugih, ki jih bo treba urediti v okviru uveljavljanja politike za nadaljnjo okrepitev vloge zadrug na trgu in v proizvodnji. Za mnoge zadrug, ki so postale zaradi dosedanjih poslovnih zrug in primanjkljajev kreditno nesposobne, bi res nastalo pereče vprašanje, kako naj se premaknejo z mirne točke. Brez kredita niso mogle razviti poslovne dejavnosti, zaradi česar sedanje poslovne neaktivnosti, pa tudi nesposobnosti, pa niso mogle dobiti kredita. Zdej pa jim bo omogočeno, da bodo prišle iz tega začaranega kroga.

Teh ukrepov za ozdravljenje seveda ne smemo razumeti kot nekakšen odmak od splošnih načel našega gospodarskega sistema, po katerih je razmerje med gospodarskimi organizacijami in skupnostjo urejeno na docela gospodarski podlagi. Drugače rečeno, sedanja pomoč zadrugam, da bi se poslovno usposobile, nikakor ne pomeni brisanje dolgov ali toleriranje dosedanjega neurejenega stanja v njih, marveč samo ustvaritev pogojev, da bodo te organizacije razgibale lastne sile in začele kot samostojne in gospodarsko sposobne enote. Zato odlok tudi predvideva kot pogoj, da dobi zadruga kredit, obveznosti njenega najvišjega organa, da bo iz svojih bodočih dohodkov ali deležev zadrugnikov kril dosedanje zruge in primanjkljaje, da bo uredil knjigovodstvo, pravočasno vplačal članske deleže in storil ustrezne ukrepe, da bodo za primanjkljaje odgovorni ljudje povrnili škodo. Na drugi strani je predvidena možnost poroštev, bodi da jih da ljudski odbor ali pa člani zadrugnega upravnega odbora.

Vsaki organizaciji, ki ima kolikar količnega razvoja, so s tem zagotovljeni tisti pogoji, ki so jih doslej v naših vaseh, občinah in okrajih največkrat poudarjali kot razlog za težave v zadrugstvu. Čeprav je jasno, da to ni bil edini, pa tudi ne najpomembnejši razlog, vendar smo zdaj dosegli vsaj to, da bomo lahko naposled začeli obravnavati zadeve zadrug na podlagi razčiščenega položaja tako glede poslovnih računov v vsaki izmed njih kakor tudi glede pojmovanja vloge kmetijskega zadrugstva na splošno.

Stališče nekaterih krajevnih vodstev nasproti zadrugam je bilo doslej čisto nejasno, če že ne povsem ravnodušno. To najbolje dokazuje nad pol milijarda poslovnih zrug in dobra milijarda primanjkljajev, kar je konec lanskega leta bremenilo kot neplačan dolg mnogo kmetijskih zadrug in jim onemogočalo izpolnjevanje njihove izredno važne naloge, in sicer tako gospodarske kot nosilke napredka kmetijstva kakor tudi politične kot nosilke razvijanja socialističnih odnosov na vasi.

Mnogi ljudski odbori, ki so čisto menili, da je v izgradnji socializma najvažnejše, da na široko trošnje sredstva za razne bolj ali manj potrebne investicije, niso uvideli potrebe, da bi dali iz teh sredstev karkoli za ozdravljenje zadrug, da bi jih čimprej usposobili za tisto vlogo, ki jo že lahko imajo v boju za socialistično preobrazbo vasi. Ali pa so na primer imeli za povsem normalno, da so podjetju, ki je zašlo v finančne težave, priskočili na pomoč z vsemi razpoložljivimi gnotnimi sredstvi, s pritegnitvijo vseh političnih sil v okraju ali občini, kakor tudi z različnimi intervencijami pri višjih organih. Pri tem pa so hkrati na drugi strani ravnodušno prehajali prek dejstva, da ta ali ona zadruga zaradi neporavnanih računov in dolgov ne more poslovtati in da so zato kmetje glede nalog s področja pospeševanja proizvodnje prepuščeni sami sebi, glede povečanja blagovne izmenjave z mestom pa raznim nakupovalcem in sploh neurejenemu stanju v prometu s kmetijskimi pridelki.

Krepitve gospodarske in družbene vloge kmetijskih zadrug nikoli ni bila nekakšno postransko vprašanje naše socialistične izgradnje, zdaj pa se zlasti dobiva zelo važen pomen. Ta pomen mora zdej vsaj jasno do izraza. Ukrepi, ki jih uveljavlja in jih bo še uveljavljala federacija v uresničevanju politike krepitve kmetijskih zadrug, so lahko samo spodbuda in ustvarjanje splošnih pogojev za razvijanje ustrezne dejavnosti na področju zadrugstva. Neposredne gospodarske in politične uspehe pa je moč doseči šele na mestu, predvsem z obravnavanjem organizacijskih, kadrovskih in drugih zadrugnih zadev, kakor tudi s političnim delom na vasi za okrepitev zavesti kmetov, da so njihove koristi tesno povezane z napredkom kmetijskega zadrugstva. M. B.

Franc Leskošek in Djuro Pucar v Zenici

Predsednik Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine Djuro Pucar in član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek sta večeraj skupno s članoma Republiškega izvršnega sveta Ljubom Babičem in Hairom Kapetanovičem obiskala metalurški kombinat v Zenici. Takoj po prihodu v Zenico sta imela v hotelu »Kasina« sestanek z gospodarskimi in političnimi voditelji železarne, zeniške občine in novega zeniškega okraja. Po sestanku sta si tovariša Pucar in Leskošek okoli dve uri ogledovala nove objekte železarne in se živo zanimala za stanje del.

S IV. KONGRESA INŽENIRJEV IN TEHNIKOV JUGOSLAVIJE

O RENTABILNOSTI PROIZVODNJE IN GRADENJ

ter drugih vprašanj, ki se tičejo strokovnih kadrov

Sarajevo, 14. nov. (Tanjug). V dopoldanskem delu IV. kongresa inženirjev in tehnikov Jugoslavije, ki zaseda pod pokroviteljstvom predsednika republike v Sarajevu, so razpravljali o nekaterih najvažnejših problemih društev inženirjev in tehnikov in celotnega našega gospodarstva v zvezi z novo smerjo v gospodarski politiki. Razprava je v glavnem dopolnila referate, ki so bili večeraj podani kongresu.

Več delegatov je govorilo o rentabilnosti proizvodnje in gradnje, kar je zdaj, kakor so poudarili, eno izmed osrednjih vprašanj našega gospodarstva. Z boljše in smotrnejšo uporabo sedanjih zmogljivosti bi zmanjšali dotok novih delavcev z vasi, s tem pa bi zmanjšali tudi potrebo po izgradnji novih delavskih stanovanj in uredili mnoge druge komunalne probleme. Druge tege je bilo slišati pripombe, da z nekaterimi gospodarskimi instrumenti ni dovolj zagotovljeno

spodbujanje delovne storilnosti in zato so kongresu predlagali, naj društva inženirjev in tehnikov pošljejo ustreznim organom svoje predloge v zvezi s tem.

Kongresu so tudi predlagali, naj bi pri Združenju ustanovili poseben center, ki bi zbiral elaborate in tehnično dokumentacijo posameznih podjetij, ki utegnejo koristiti tudi drugim podjetjem. Doslej so namreč mnoga podjetja za svoje potrebe čisto zbirala dokumentacijo, ki so jo že imela nekatera druga podjetja.

Kongres je dokaj na široko obravnaval strokovno odgovornost tehničnih kadrov. V referatu o strokovnih kadrih je rečeno, da bi lahko uvedli privatno gospodarsko dejavnost tehničnih strokovnjakov, ki bi povečala strokovno odgovornost. Toda s kongresne tribune je bilo slišati tehtne ugovore zoper ta predlog. Pri tem je bilo rečeno, da bi to povzročilo fluktuacijo tehničnih kadrov v podjetjih. Spričo malostevilnosti tehničnih strokovnjakov, da bi strokovna odgovornost v podjetju večja od tiste, ki bi jo dosegli s privatnim strokovnim delom. Sproženi so bili tudi predlogi, naj bi v prihodnje individualno delo inženirjev in tehnikov organizirali prek Združenja inženirjev in tehnikov.

Na kongresu je bilo sproženo tudi vprašanje večje odgovornosti strokovnih kadrov do skupnosti na splošno. Poudarjen je bil pomen družbene kontrole, na primer pri revidiranju projektov. Razen tega sodijo nekateri udeleženci kongresa, da bi morala v prihodnje vse strokovne člane raznih komisij s področja tehnike predlagati strokovna združenja.

Precej je bilo govora tudi o mladih strokovnjakih, ki prihajajo iz srednjih strokovnih šol in fakultet. Izražena je bila zahteva, naj bi te kadre postopoma uvedli v prakso. Kongres je obravnaval tudi problem državnih izpitov, glede katerih so v raznih republikah različni kriteriji.

teri so poudarjali, da je postala ovira v normalnem delu in razvoju zdravstvene službe, o velikih razlikah v zdravniških honorarjih v posameznih krajih itd. Govorili so tudi o organizaciji osnovnih zdravstvenih ustanov ter njihovih nalogah, pristojnostih in finansiranju.

Posvetovanje se danes nadaljuje. R. L.

Skupščina Združenja založniških podjetij Jugoslavije

V Novem Sadu se je večeraj začela prva letna skupščina Združenja založniških podjetij Jugoslavije. Upravni odbor Združenja je ugotovil, da se je v vseh desetih letih po vojni razmerje med izdanimi deli domačih in tujih avtorjev nenehno izboljševalo v prid domačih, tako na področju znanosti, kakor v leposlovju.

Kar zadeva težave, je bilo zlasti opozorjeno na problem zagotovitve papirja in tiskarskih storitev. Tako porabimo za tiskanje raznih obrazcev pri nas dvakrat več papirja, kakor za tiskanje knjig, revij in drugih publikacij.

Kamioni za preskrbo mest

Za njihov nakup bodo dobila podjetja od Narodne banke posojilo na podlagi posebnega natečaja

Beograd, 14. nov. (Tanjug) Z odlokom Zveznega izvršnega sveta je omogočen nakup 250 kamionov od Tovarne avtomobilov v Mariboru za potrebe podjetij za promet s kmetijskimi pridelki v enajstih največjih mestih. Tovarna bo dobavila kamione do konca letošnjega in v prvem četrtletju prihodnjega leta.

Te kamione bo kupila uprava državnih materialnih rezerv, podjetja pa jih bodo kupovala preko nje. Za nakup kamionov bodo dobila podjetja od Narodne banke posojilo na podlagi posebnega natečaja, tako da bodo polovico vrednosti kamionov plačala iz lastnih skladov. Posojilo bo dolgoročno s skrajnim rokom odplačila v desetih letih. V zvezi z odlokom Zveznega izvršnega sveta o nakupu kamionov za preskrbo mest v Zvezi trgovinskih zbornic poudarjajo, da se bo s tem znatno zboljšala preskrba naših mest s kmetijskimi pridelki.

Na posvetovanju o preskrbi velikih mest in industrijskih središč, ki je bilo v oktobru, so opozorili na to, da je eden glavnih vzrokov neurejene preskrbe trga s kmetijskimi pridelki pomanjkljiva tehnična oprema trgovinskih podjetij, predvsem pa nezadosten in obrabljen vojni park. Potem je Zvezni izvršni svet organiziral anketo o stanju prometa in njegovemu vplivu na preskrbo trgov in naraščajoči prodajnih cen. Anketa je pokazala, da so prevozna sredstva trgovinskih podjetij v zelo slabem stanju, tako da je bilo čisto otežkočeno celo razvažanje kmetijskih pridelkov od skladišč do prodajal.

Razen nakupa teh kamionov proučujejo na pristojnem mestu še druge ukrepe, da bi se zboljšale razmere v prometu ter zagotovili enakomernejši in hitrejši dovajanje kmetijskih pridelkov v mesta in industrijska središča.

POSVETOVANJE V ZVEZNEM ZAVODU ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Kako se uveljavlja zdravstvena zaščita zavarovancev

V Zveznem zavodu za socialno zavarovanje v Beogradu se je začelo večeraj posvetovanje predstavnikov vseh republiških zavodov in zdravnikov, zaposlenih v zdravstvenih ustanovah in organih zdravstvene službe iz vse države. Direktor Zveznega zavoda Zdenko Has je rekel, da je cilj tega posvetovanja proučiti dosedanje izkušnje v uporabi novega zakona o zdravstvenem zavarovanju in povzeti sklepe glede ukrepov, izvirajočih iz zakona, in glede morebitne spremembe posameznih ukrepov, da bi ta zakon bolje izpolnjeval.

Na dnevnem redu so naslednja vprašanja: zdravniški pregledi — organizacija zdravljenja, način pošiljanja na zdravljenje, posebni pregledi in zdravljenje pri specializiranih; cene zdravstvenih storitev, njihovo obračunavanje ter razmerje med službo socialnega zavarovanja in zdravstvenimi ustanovami; predpisovanje zdravil in postopek z recepti; zdravljenje v bolnišnicah in sanatorijih; zdravljenje v naravnih zdraviliščih in tujini; dodeljevanje ortopedskih sredstev in pomagala, delo za preventivno zaščito; doplačilo namesto plače in ostale socialne dajatve.

Ze sam dnevni red, ki je obsežen in izčrpen, saj zajema mnoga praktična vprašanja, kaže, da bodo na tem posvetovanju opozorili na dosedanje probleme in pomanjkljivosti v uresničevanju zdravstvene zaščite zavarovancev, pa tudi na morebitne ukrepe, ki bi jih bilo treba storiti, da bi bila ta zaščita boljša in popolnejša. Na večerajšnjem sestanku so analizirali delo ambulantne in poliklinične službe oziroma način pošiljanja in organizacije zdravljenja bolnikov. Ugotovili so, da se je zdravstvena zaščita v celoti zboljšala, da pa napredek še ni tako očiten, to se pravi, da še nismo dosegli takšnega zboljšanja, kakršno bi lahko.

V razpravi so govorili zlasti o kakovosti pregleda in zdravljenja, o diagnozi, presoji delovne sposobnosti oziroma nesposobnosti bolnikov, o vzrokih povečanja števila pregledov, zlasti pri specializiranih, o vprašanju kadrov in njihovi strokovni izobrazbi, o pravici zavarovancev do proste izbire zdravnikov, ki zdaj skoraj še nikjer ni uveljavljena, o privatni praksi zdravnikov, o ka-

Ansambel kitajskega klasičnega gledališča prispel v Beograd

Včeraj je prispel v Beograd ansambel klasičnega kitajskega gledališča. V naši državi bo nastopil v Beogradu, Kreki, Sarajevu, Skoplju, Zagrebu in Ljubljani z več klasičnimi gledališkimi deli, raznimi plesnimi in glasbenimi točkami. Ansambel je prispel v našo državo po uspešnem gostovanju v več evropskih deželah. Iz Jugoslavije bodo kitajski umetniki odpovali v Avstrijo, Nemčijo, Italijo in Švico. V ansamblu je 82 članov pekinške opere in umetniškega gledališča iz Lionanina.

Obmejni promet med Avstrijo in Jugoslavijo

Na Jesenicah se je sestala mešana komisija predstavnikov avstrijskih in jugoslovanskih železnic, ki je proučila vprašanja obmejnega železniškega prometa, predvsem elektrifikacijo proge med postajama Področca na avstrijski in Jesenice na jugoslovanski strani. Komisija je sklenila, da bodo dela na elektrifikaciji proge začeli prihodnj teden. Strokovnjaki sodijo, da bodo dela zaključili do konca januarja 1956.

Razstava Mire Pregljeve

V Mali galeriji v Ljubljani je bila sinoči uradno otvoritev razstave akad. slikarke Mire Pregljeve. Slikarka, ki je študirala na slikarski akademiji v Zagrebu, je razstavljala mnogo pred vojno tako doma kot v tujini, po letu 1945 pa je najrednejši gost Maje galerije v Ljubljani in je našemu likovnemu občinstvu dobro znana. Otvoritvi njene sedanje razstave je žal prisostvovala malo in le premalo ljudi. Od slovenskih kulturnih delavcev samo slikar Tone Kralj. O slikarki in njenem delu je ob tej priložnosti govorila v imenu odbora Društva likovnih umetnikov Slovenije tovarišica Alenka Gerolovičeva, ki je tudi uradno odprla razstavo. Mira Pregljeva razstavlja še pot nad dvajset novih del, v katerih jo, kakor kaže, zanima predvsem priroda in slovek v njej. Slike same pa govore tudi o tehničnem oblikovnem napredku, ki ga je plodna litajska slikarka dosegla v času od zadnje razstave.

Priprave na proslavo DESETLETNICE Društva novinarjev Slovenije

Ljubljana, 14. nov. (Tanjug) — Društvo novinarjev Slovenije pripravlja v sodelovanju s tiskarskimi podjetji, Združenjem grafičnih podjetij in Muzejem narodne osvoboditve v razstavnih prostorih »Slavije« v Ljubljani razstavo, ki bo prikazala razvoj tiska med NOB in v desetih letih po vojni. Razen tega pripravljajo podobne razstave v Mariboru, Celju, Kranju, Kopru in Murski Soboti. S sodelovanjem s podjetjem »Telekomunikacije« in »Iskra« bodo organizirali tudi radijsko razstavo.

Ob desetletnici povojnega jugoslovanskega tiska bo v Ljubljani tudi svečan koncert, na katerem bodo sodelovali zbor Glasbene Matice, orkester Slovenske filharmonije in prvaki ljubljanske Opere.

Podobne umetniške prireditve bodo v Mariboru, Celju in Kranju. Društvo novinarjev Slovenije bo organiziralo v raznih krajih republike tudi ustne časopise. Med proslavo bo izšlo družbeno glasilo »Novinar« v povečanem obsegu in nakladi. V tej številki, posvečeni problemom novinarstva, bodo objavljeni tudi članki uglednih političnih delavcev Slovenije. Predviden je tudi obisk šolske mladine v tiskarnah in podobnih podjetjih, ekipa filmskih snemalcev pa bo posnela krajši film, ki bo prikazal pot od nastanka vesti do njihove objave v časnikih.

NAROČNIKI »LJUDSKA PRAVICA« SO ZAVAROVANI

Dr. Korošec-Stojadinovičeva vlada, ki je zamenjala Jevtičevu 24. junija 1935, ni izpolnila svoje obljube, da bo razpisala tajne volitve v parlament in občinske odbore, raje se je naslonila na poslance, ki so bili izvoljeni na Jevtičevi listi in na občinske odbore, ki so bili izvoljeni poleti leta 1933, ko je vladala Jugoslaviji diktatorska vlada dr. Milana Sršiča (od 2. novembra 1932 do 27. januarja 1934), v kateri sta Slovence predstavljala dr. Albert Kramer kot minister brez področja in Ivan Pucelj kot minister za socialno politiko in zdravstvo.

Edine volitve, ki jih je leta 1935 razpisala v Sloveniji Stojadinovič-Koroščeva vlada, so bile občinske volitve na Ježici dne 15. decembra, in še te niso bile tajne, temveč javne.

Caprav so bile občinske volitve na Ježici samo krajevnega pomena, so važne zaradi tega, ker je bila proti režimski tisti JZR prvič javno postavljena lista Slovenske ljudske fronte.

»Ljudska pravica«, ki je za te volitve izšla v posebni izdaji na dveh straneh in je volitvam posvetila še vrsto letakov, je bila lista Slovenske ljudske fronte glavna opora v volilnem boju. Klerikalni agitatorji so prodane izvide »Ljudske pravice« zbirali na Ježici po hišah in jih nato v bližini volišča sezgali. Tudi s tem so hoteli poka-

zati svojo moč in oblast, toda študentje-levičarji, ki so sodelovali pri volilni agitaciji za opozicijsko listo, so kaj hitro zbrali skupaj nekaj izvodov klerikalnih listov in jih sezgali na istem mestu. Orožništva ni bilo blizu, toda ne zaradi tega, da bi naj bilo na zunaj videti, da JZR ne uporablja orožnikov za pritisk nad volivce, temveč zaradi tega, da bi klerikalni agitatorji lahko vršili čimbolj nekontrolirano svoje provokacije in nasilstva. JZR je namreč vedela, da se na »stražarske« (ime so dobili od klerofašističnega glasila »Straža v viharju«) hlapce lahko bolj zanese kot na orožnike, ki so do junija 1935. l. ta služili Jevtiču proti SLS. Z namenjavjo višjih orožniških komandantov, ki je sledila, si je JZR tudi orožništvo popolnoma podredila.

Iz pisanja »Slovenca« se vidi, da JZR ni izbirala metod. O »Ljudski pravici« piše, da je bila zastoj razdeljena, četudi se vzdržuje »samo z naročninami« itd.

»Slovenec« šteje, 290 z dne 17. decembra 1935 piše dobesedno: »... neki ljubljanski pisatelj zjo-

PRED TEDNOM TISKA

VOLILNI BOJ ob občinskih volitvah pred dvajsetimi leti in njegov odmev v tisku

IVAN KREFT

vpoštevani marksistični buditelj, je večkrat zadel na Ježico »po opravičih«, pred razpisom občinskih volitev jih ni imel; noč je vse vasi preplavila z letaki: »Ljudska pravica« je izšla samo zaradi volitev v tej majhni predmestni občini v posebni izdaji, v 500 izvodih so jo zastoj razdelili po vaseh — sicer se pa »Ljudska pravica« vzdržuje »samo z naročninami«; vse sile, ki so se na zunaj združile na listi g. Dovča, so bile na delu »Slovenec« sedaj citira »Ljudsko pravico« — op. L. K.) »da znaga enotna Slovenska ljudska fronta in s tem pokaže slovenskemu narodu, kako se ima opredeliti pri vseh bodočih borbah in kaj mu je storiti, ako hode priti do svojih naravnih pravic in do svoje politične svobode...« Brez katerakoli organizacije, brez katerakoli večjega upravnega odbora se je iz skupnosti vasi te občine izluščilo močno gibanje, za katerim ne stoji nihče drugi kakor vsa delovna masa teh vasi...

ljem, da se borimo za pravice slovenskega delovnega ljudstva in vsega slovenskega naroda. Kandidate te liste je poslalo ljudstvo iz svoje volje in po svoji predanosti. Zeleni smo, da bi kandidate pretreslo ljudstvo na širših volilnih sestankih, a ni naša krivda, če to ni bilo mogoče. Vsakdo naj se zaveda, da je bila lista sestavljena v najtežjih okolišnih, vsakdo naj glasuje zanj, vse osebne pomisleke na stran.

Naša pota so jasna in svobodna, ravnali se bomo vedno le po željah občanov, ki nam bodo zapupali svoje glasove. Zato pozivamo vse občane iz Ježice, Tomačevega, Jarš, Savelj, Kleč, Male vasi, Stojice, Črnuč, Dobrave, Jevše in Nadgorice, da na dan 15. decembra glasujejo pri občinskih volitvah.

Četudi so klerofašisti po prvem letaku teror še povečali, je bil tiskan še en legalni letak, v katerem je ugotovljeno, da za javne volitve in teror odgovarja JZR. V letaku so navedene tudi vse konkretne zahteve občanov občine Ježica. Citiramo samo prvi del letaka:

»Volivci občine Ježica! — Da-

nes že vsakdo ve, zakaj so 15. decembra občinske volitve baš na Ježici, dočim jih v drugih okoliških občinah Ljubljane ni. Te volitve so javne po zaslugi radikalov, ki znajo mnogo obljubljati, pa nič dobrega storiti. Po njihovem prizadevanju so nam bila onemogočena tudi vsa zborovanja in sestanki. Predsednik ježenske radikalne organizacije je pač upal, da bo na ta način vložena samo njegova lista in da bo na ta način pokazal navzgor, da so Ježenčani za radikalnega ljubljanskega advokata.

Toda mi kmetje, delavci in obrtniki ne moremo biti več igračka v rokah katerakoli gospoda, ki nas pozna samo takrat, kadar gre za njegove interese. Mi se ne damo več igrati po nobeni protiljudski politični skupini, ker bridko občutimo, kam so nas taki gospodje in skupine pripeljali. Mi se zavedamo, da je za vse nas edina pot in edina rešitev v nostrankarski Zvezi delovnega ljudstva, v splošnem nastopu kmetov, delavcev, obrtnikov in nameščencev.

Drugi se hočejo v teh težkih časih igrati z našo občino in njenim gospodarstvom, mi pa zahtevamo resnično in popolno občinsko samoupravo, v kateri naj pravi zastopniki upravičenih teženj ježenskih občanov vodijo pošteno gospodarstvo, ki bo v prid vsem občanom, ne samo pristajem ene stranke.

(Se nadaljuje)

DANES PO SVETU

Vrenje na zelenem kontinentu

V deželah Latinske Amerike se že več let vrste različni državni udari in tako postajajo v nekem smislu značilnost političnega dogajanja na tej celini. Pri dobrih delih tega ali onega generala in politika ter boj ozkih političnih skupin in njihovih voditeljev za prevlado.

Po drugi strani pa imamo opravka z gibalnimi akcijami, ki nosijo v sebi elemente stvarnega prizadevanja po pozitivnih spremembah.

Toda tudi ta razdelitev vsebine vojaško političnih akcij v Latinski Ameriki se spreminja pod vplivom novih okoliščin in dogodkov.

Predvsem so namreč nasprotja v posameznih latinsko-ameriških deželah, kakor tudi v zvezi z zelenim kontinentom, v zadnjih letih močno narasla. Zlasti se v zadnjem času, tako da so zdaj politične krize, ki dosegajo svoj vrhunec v državnih udarih, veliko hujše kakor nekdanje.

Gmota podlaga te zaostrite nasprotja so predvsem čedalje močnejše težnje po gospodarskem in z njim povezanem splošnem napredku. Te težnje nasprotujejo gospodarsko in politično še vedno močne sile v latinsko-ameriških deželah samih, kakor tudi določeni tuji gospodarski činitelji.

Ravno v zadnjih dneh je prišlo do novih izrazov utega vrenja, ki se dalj časa tvorijo glavno vsebino življenja Argentine in Brazila. Ti dogodki v dveh največjih deželah Latinske Amerike so potrdilo mnenja o naravnosti novih sil, ki zahtevajo spoštovanje svojih pravic.

Predvsem gre za večje uveljavljanje delovnih množic, za njihovo zavestnejšo dejavnost v gospodarskem in političnem boju.

Ko je pred manj kot dvema mesecema prišlo v Argentini do prevrata, so mnogi presodili, da bosta morala Lonardi in vojaška junta upoštevati delavce in njihove organizacije in da bo od tega marsikaj odvisno. Posredno je to ugotovitev potrdila tudi sedanja kriza.

V vladi je prišlo do nesoglasij. Desničarske struje so okrepile svojo dejavnost. Na videz gre samo za neobčujna glede razdelitve resorjev, v bistvu pa za pota in način nadaljnega vodenja države. Zmernejše sile so bile prisiljene prekriti račune desničarske grupacije, ki je podpirala Lonardija in hčrta. Štampari doseki svoje cilje. Te sile menijo, da je to edini izhod, da bi ohranili oblast antiperonistov.

Brazila je primer druge plati dogajanja v političnem razvoju Latinske Amerike. Desničarske sile so bile in v defenzivi, zlasti se, odkar so izšli vojevit potrdili šibkost njihovega položaja. Ker jim je spodletelo v odprtih političnem boju, so se razdelile reakcionarne skupine in posamezne vojaške osebnosti začele pripravljati na nasilen prevzem oblasti.

Odgovor je bila akcija generala Lora, ki je bila odsev razpoloženja Brazilcev in ki je prepredila te namene.

Vse to kaže, da se odnos, kakor tudi interesi v Latinski Ameriki čedalje bolj zapleteni kaže pa tudi, da stopajo na prizorišče tudi sile, ki zahtevajo spoštovanje neodvisnosti, pravice in ureditve gospodarskih problemov.

General Lonardi je notranjemu in pravosodnemu ministru Eduardu Busu sporočil predvčerajšnjim, da namerava razdeliti to ministristvo na dva resorja, resor notranjih zadev pa zaupati Luisu Marii de Pablo Pardu. Bus je odklonil resor pravosodnega ministristva, ki mu ga je ponudil Lonardi. Ta resor so kasneje dali Velaru de Irigonelli in ti ukrepi so povzročili nezadovoljstvo obojenih sil in javnosti.

Zatem je prišlo do odstopa članov nacionalne posvetovalne junte, ki pripada radikalni socialistični, krščansko demokratski, demokratski in demokratsko progresivistični stranki.

General Lonardi pa je vztrajal na svojem stališču in pred krizo, ki je izbruhnila, sklenil svojo oblast izročiti vojski, ki je ta položaj enodušno zaupala generalu Pedru Aramburu.

Na koncu komunikacije je rečeno, da je novi predsednik Aramburu zaupal resor notranjega ministristva Eduardu Busu, ki bo začelno opravljati tudi posle pravosodnega ministristva.

General Lonardi je notranjemu in pravosodnemu ministru Eduardu Busu sporočil predvčerajšnjim, da namerava razdeliti to ministristvo na dva resorja, resor notranjih zadev pa zaupati Luisu Marii de Pablo Pardu. Bus je odklonil resor pravosodnega ministristva, ki mu ga je ponudil Lonardi. Ta resor so kasneje dali Velaru de Irigonelli in ti ukrepi so povzročili nezadovoljstvo obojenih sil in javnosti.

SPREMEMBE V ARGENTINI

Lonardi izročil oblast vojski

Novi predsednik je general Pedro Aramburu — Člani nacionalne posvetovalne junte preklicali svoj odstop — Program novega predsednika

Buenos Aires, 14. nov. (AP). — Predsedstvo Argentine je objavilo danes komunikacijo, v katerem so pojasnjene spremembe, do katerih je prišlo sinoči. V njem je poudarjeno, da vladna kriza »nikakor ne bo spremenila ciljev revolucije«. Nesoglasja, ki so pripravila generala Lonardija do tega, da je izročil oblast vojski, je rečeno v komunikaciji — so posledica različnega mnenja glede izbire oseb, ki naj bi opravljale vladne funkcije, in to je edini vzrok spora.

General Lonardi je notranjemu in pravosodnemu ministru Eduardu Busu sporočil predvčerajšnjim, da namerava razdeliti to ministristvo na dva resorja, resor notranjih zadev pa zaupati Luisu Marii de Pablo Pardu. Bus je odklonil resor pravosodnega ministristva, ki mu ga je ponudil Lonardi. Ta resor so kasneje dali Velaru de Irigonelli in ti ukrepi so povzročili nezadovoljstvo obojenih sil in javnosti.

Zatem je prišlo do odstopa članov nacionalne posvetovalne junte, ki pripada radikalni socialistični, krščansko demokratski, demokratski in demokratsko progresivistični stranki.

General Lonardi pa je vztrajal na svojem stališču in pred krizo, ki je izbruhnila, sklenil svojo oblast izročiti vojski, ki je ta položaj enodušno zaupala generalu Pedru Aramburu.

Na koncu komunikacije je rečeno, da je novi predsednik Aramburu zaupal resor notranjega ministristva Eduardu Busu, ki bo začelno opravljati tudi posle pravosodnega ministristva.

General Lonardi je notranjemu in pravosodnemu ministru Eduardu Busu sporočil predvčerajšnjim, da namerava razdeliti to ministristvo na dva resorja, resor notranjih zadev pa zaupati Luisu Marii de Pablo Pardu. Bus je odklonil resor pravosodnega ministristva, ki mu ga je ponudil Lonardi. Ta resor so kasneje dali Velaru de Irigonelli in ti ukrepi so povzročili nezadovoljstvo obojenih sil in javnosti.

Zatem je prišlo do odstopa članov nacionalne posvetovalne junte, ki pripada radikalni socialistični, krščansko demokratski, demokratski in demokratsko progresivistični stranki.

General Lonardi pa je vztrajal na svojem stališču in pred krizo, ki je izbruhnila, sklenil svojo oblast izročiti vojski, ki je ta položaj enodušno zaupala generalu Pedru Aramburu.

Na koncu komunikacije je rečeno, da je novi predsednik Aramburu zaupal resor notranjega ministristva Eduardu Busu, ki bo začelno opravljati tudi posle pravosodnega ministristva.

General Lonardi je notranjemu in pravosodnemu ministru Eduardu Busu sporočil predvčerajšnjim, da namerava razdeliti to ministristvo na dva resorja, resor notranjih zadev pa zaupati Luisu Marii de Pablo Pardu. Bus je odklonil resor pravosodnega ministristva, ki mu ga je ponudil Lonardi. Ta resor so kasneje dali Velaru de Irigonelli in ti ukrepi so povzročili nezadovoljstvo obojenih sil in javnosti.

Zatem je prišlo do odstopa članov nacionalne posvetovalne junte, ki pripada radikalni socialistični, krščansko demokratski, demokratski in demokratsko progresivistični stranki.

General Lonardi pa je vztrajal na svojem stališču in pred krizo, ki je izbruhnila, sklenil svojo oblast izročiti vojski, ki je ta položaj enodušno zaupala generalu Pedru Aramburu.

Na koncu komunikacije je rečeno, da je novi predsednik Aramburu zaupal resor notranjega ministristva Eduardu Busu, ki bo začelno opravljati tudi posle pravosodnega ministristva.

General Lonardi je notranjemu in pravosodnemu ministru Eduardu Busu sporočil predvčerajšnjim, da namerava razdeliti to ministristvo na dva resorja, resor notranjih zadev pa zaupati Luisu Marii de Pablo Pardu. Bus je odklonil resor pravosodnega ministristva, ki mu ga je ponudil Lonardi. Ta resor so kasneje dali Velaru de Irigonelli in ti ukrepi so povzročili nezadovoljstvo obojenih sil in javnosti.

Zatem je prišlo do odstopa članov nacionalne posvetovalne junte, ki pripada radikalni socialistični, krščansko demokratski, demokratski in demokratsko progresivistični stranki.

General Lonardi pa je vztrajal na svojem stališču in pred krizo, ki je izbruhnila, sklenil svojo oblast izročiti vojski, ki je ta položaj enodušno zaupala generalu Pedru Aramburu.

Na koncu komunikacije je rečeno, da je novi predsednik Aramburu zaupal resor notranjega ministristva Eduardu Busu, ki bo začelno opravljati tudi posle pravosodnega ministristva.

General Lonardi je notranjemu in pravosodnemu ministru Eduardu Busu sporočil predvčerajšnjim, da namerava razdeliti to ministristvo na dva resorja, resor notranjih zadev pa zaupati Luisu Marii de Pablo Pardu. Bus je odklonil resor pravosodnega ministristva, ki mu ga je ponudil Lonardi. Ta resor so kasneje dali Velaru de Irigonelli in ti ukrepi so povzročili nezadovoljstvo obojenih sil in javnosti.

in do prihoda generala Pedra Arambure na krmilo.

V komunikaciji je rečeno, da je bil general Lonardi ves čas obkrožen od »skupinice reakcionarjev, ki so se izdajali za katoličane, da bi lahko lažje dosegli svoje cilje.« V komunikaciji je dalje rečeno, da se je ta skupina na vse kriplje prizadevala, da bi »popačila enodušno voljo naroda in vojske«. Potemtakem je rečeno dalje, je položaj terjal dokončno ureditev, »da bi rešili pristno ljudski in republikanski značaj osvobodilne revolucije«.

Preosnova vlade

Buenos Aires, 14. nov. (AFP). Danes je bila preosnovana argentinska vlada. Za novega finančnega ministra je bil imenovan Eugenio Blanco, za ministra za trgovino Juan Lhamasares, za ministra za javna dela Pedro Menhondi, za novega ministra za transport pa upokojeni kapetan fregate Sadi Bone.

Istovetni cilji

V poslancih, ki jo je sinoči po zaprežih naslovil na argentinski narod, je novi predsednik general Aramburu izjavil, da je general Lonardi izročil oblast vojski, zavoljo težav, ki jim ni bil kos. Zatem je izjavil, da so njegovi cilji istovetni s tistimi, ki sta jih že izrazila bivši predsednik Lonardi in podpredsednik Rojas. General Aramburu je potem poudaril, da bodo delavci obdržali in razširili svoje pridobitve, da pa je treba žrtve, ki jih terja gospodarski položaj dežele, porazdeliti na vse v skladu z gospodarskimi možnostmi.

Še eno pojasnilo

Tajništvo za tisk in kulturno dejavnost je prav tako objavilo komunikacijo, v katerem navaja vzroke dogodkov, ki so privedli do odstopa začasnega predsednika Argentine generala Lonardija.

U Nu odpotoval v Rangun

Stalingrad, 14. nov. (TASS). Predsednik burmanske vlade U Nu je danes odpotoval iz Stalingrada v Rangun. V Stalingrad je prispel včeraj po obisku v Varšavi. Med svojim kratkotrajnim bivanjem v Stalingradu si je med drugim ogledal tudi vojaški muzej.

Demanti iz Ria de Janeiro

Rio de Janeiro, 14. nov. (AFP). V poročilu, ki ga je nocoj objavil šef policije, je rečeno, da so popolnoma neresnične govorice, da misli začasni predsednik republike Ramos odstopiti. Poročilo tudi zanika, da je v državi Pernambuc izbruhnila revolucija.

Sestanek odbora za bojot Izraela

Kairo, 14. nov. (Tanjug). Iz Bagdada poročajo, da je bil za ključni sestanek odbora za bojot Izraela. Generalni direktor tega odbora Abdel Kerim je izrazil zadovoljstvo spriči doseženih uspehov. Dejal je, da bodo predloge o tem vprašanju v kratkem proučile vlade arabskih dežel.

Spaak o svojih razgovorih v Bonnu

Bonn, 14. nov. (Tanjug). Belgijski zunanji minister Paul Henri Spaak, ki je na uradnem obisku v Bonnu, je danes izjavil novinarjem, da so njegovi razgovori z zahodnonemškimi predstavniki »ponovnem oživljanju evropskih idej« potekali v izredno pristrmem vzdušju, zlasti še, ker imata Belgija in Zahodna Nemčija o tem vprašanju »sila podobno stališče. Spaak je opozoril, da ne bi smeli biti »preveč zadovoljni« s sedanjim napredkom na področju evropskega sodelovanja.

l lahko prodre v tej deželi še bolj proti severu. Ko smo se že poslavljali, je prišel službenec s tremi bananami v roki. »Vzemite, prosimo, za spomin naše, švedske banane.« Res niso bile tako lepe, napete, kakršne smo videli uvožene v trgovinah, ko pa smo jih tež nekaj dni pokusili, so bile prav dobre.

Ogledali smo si še nekaj večjih posestev. Proizvodnja je povsod razmeroma velika, kmetje imajo precej strojev in malo delovne sile. Zanimalo me je še, kako gospodarji mali kmet. Drugi dan smo ga našli. In rad je privolil, da bi ga obiskali. Rekel sem, da smo ga našli. Res je tako. Na jugu je namreč le malo majhnih kmetij. Bivši mali kmetje so v osemdesetih letih zapustili svojo zemljo, ki jih ni mogla rediti, ter odšli za delom v mesta ali pa po svetu. Čez meje njihovih posestev pa so zoraali plugi premožnejših kmetov. Drugače pa je nekolično bolj proti severu. Tam je še mnogo kmetov z manjšimi kmetijami in z malo rodovitne zemlje.

Johan Persson je bil kmetijski delavec. Pred desetimi leti je kupil 5 ha zemlje. Njegova hiša je sicer starejša, ima pa v njej hladilnik, električni štedilnik in telefon. Redi štiri krave. Dnevno prodaja po 60 litrov mleka. Traktorja nima. Zorje mu sosed, Persson pa mu mora to uslugo odslužiti z delom. Poljska dela opravila s konjem. Premožnejši kmetje v glavnem konj nimajo več. Konje je namreč treba krmiti vse leto, pa tudi sicer je z njimi zmeraj precej dela. S traktorjem pa se je treba ukvarjati samo, kadar dela.

V svinjaku ima Persson pet prašičev. Štiri bo v pozni jeseni prodal, enega pa bo obdržal zase. Redi tudi 30 kokoši. Na polju prideluje na pol hektara krompir, na drugi zemlji pa slad-

korno peso in krmne rastline. Letno porabi po štiri tone umetnih gnojil.

Koliko ljudi dela na posestvu? Persson in njegova žena. Le kadar pospravlja sladkorno peso, najame kakega delavca za dan ali dva. Seveda pa z ženo dan za dnem trdo delata. In njegov zaslužek? Ko plača davke, je dejal Persson, in odračuna popravila na poslopih ali strojih, hrano in delovno obleko, mu ostane še kakih 8000 kron. Za približno za 5000 kron bi lahko kupil avto, pa ga ne potrebuje. Avtomobile kupujejo zlasti kmetje, ki vozijo svoje pridelke na trg. Persson pa prodaja pridelke kar zadrugi doma. Masla sam ne izdeluje. Kmetje prodajajo vse razpoložljivo mleko združgi, maslo za svoje potrebe pa kupujejo v mlekarni. Čas je namreč treba temeljito izkoristiti. In domača izdelava masla se mu ne splača.

Johan Persson nam je ob slovesu povedal, da položaj malih kmetov ni rožnat. Manjše kmetije čedalje bolj požira srednja in velika zemljiška posest. Zato morajo mali kmetje trdo delati, gojiti tisto, kar se najbolj splača gospodariti varčno, zanimati se za vse novosti v proizvodnji, da so zmeraj v vsem na tekočem. Le tako lahko žive mali kmetje na jugu sredi širnih polj veleposesti, da kljubujejo konkurenci.

Koderkoli smo potovali, povsod smo videli velike ali manjše vrtnarje pod steklenimi strehami. Za hip smo se ustavili v eni izmed njih. Razen 50.000 nageljnolov najrazličnejših vrst in barv so gojili tudi 30.000 paradizniških sadik. Vsaka je rodila povprečno po 4,30 kg sadežev. Vrtnarje ne prodajajo svojih pridelkov samo v okolici, marveč jih precej pošiljajo tudi v severne kraje. Z lastnim pridelkom paradiznika čedalje bolj izpodrivajo tujega, čeprav je le-ta bolj, okusnejši.

POSEBNI POLITIČNI ODBOR OZN

Obračunava problema palestinskih beguncev

Na ozemlju arabskih dežel živi kakih 887.000 arabskih beguncev

New York, 14. nov. (AP). — Posebni politični odbor OZN je začel danes obravnavati enega izmed najdelikatnejših problemov, kar jih je na dnevnem redu — položaj arabskih beguncev iz Palestine. Napet položaj na mejah med Izraelom in arabskimi deželami je še povečal zanimanje za ta problem.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

Agencija OZN za pomoč palestinskim beguncem je v začetku tega meseca sporočila, da živi več kot 200.000 palestinskih Arabcev vzdolž izraelske meje na področju Gaze, kakor tudi vzdolž jordansko-izraelske meje.

Direktor te agencije Labouisse je izjavil, da ima »za svojo dolžnost, poudariti veliko trpljenje, kateremu so izpostavljene posamezne skupine beguncev« vzdolž teh meja. Rekel je, da so potrebni »politični sklepi«, da bi ta položaj izboljšali.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

Agencija OZN za pomoč palestinskim beguncem je v začetku tega meseca sporočila, da živi več kot 200.000 palestinskih Arabcev vzdolž izraelske meje na področju Gaze, kakor tudi vzdolž jordansko-izraelske meje.

Direktor te agencije Labouisse je izjavil, da ima »za svojo dolžnost, poudariti veliko trpljenje, kateremu so izpostavljene posamezne skupine beguncev« vzdolž teh meja. Rekel je, da so potrebni »politični sklepi«, da bi ta položaj izboljšali.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

Agencija OZN za pomoč palestinskim beguncem je v začetku tega meseca sporočila, da živi več kot 200.000 palestinskih Arabcev vzdolž izraelske meje na področju Gaze, kakor tudi vzdolž jordansko-izraelske meje.

Direktor te agencije Labouisse je izjavil, da ima »za svojo dolžnost, poudariti veliko trpljenje, kateremu so izpostavljene posamezne skupine beguncev« vzdolž teh meja. Rekel je, da so potrebni »politični sklepi«, da bi ta položaj izboljšali.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

Agencija OZN za pomoč palestinskim beguncem je v začetku tega meseca sporočila, da živi več kot 200.000 palestinskih Arabcev vzdolž izraelske meje na področju Gaze, kakor tudi vzdolž jordansko-izraelske meje.

Direktor te agencije Labouisse je izjavil, da ima »za svojo dolžnost, poudariti veliko trpljenje, kateremu so izpostavljene posamezne skupine beguncev« vzdolž teh meja. Rekel je, da so potrebni »politični sklepi«, da bi ta položaj izboljšali.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

Agencija OZN za pomoč palestinskim beguncem je v začetku tega meseca sporočila, da živi več kot 200.000 palestinskih Arabcev vzdolž izraelske meje na področju Gaze, kakor tudi vzdolž jordansko-izraelske meje.

Direktor te agencije Labouisse je izjavil, da ima »za svojo dolžnost, poudariti veliko trpljenje, kateremu so izpostavljene posamezne skupine beguncev« vzdolž teh meja. Rekel je, da so potrebni »politični sklepi«, da bi ta položaj izboljšali.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

Agencija OZN za pomoč palestinskim beguncem je v začetku tega meseca sporočila, da živi več kot 200.000 palestinskih Arabcev vzdolž izraelske meje na področju Gaze, kakor tudi vzdolž jordansko-izraelske meje.

Direktor te agencije Labouisse je izjavil, da ima »za svojo dolžnost, poudariti veliko trpljenje, kateremu so izpostavljene posamezne skupine beguncev« vzdolž teh meja. Rekel je, da so potrebni »politični sklepi«, da bi ta položaj izboljšali.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

Agencija OZN za pomoč palestinskim beguncem je v začetku tega meseca sporočila, da živi več kot 200.000 palestinskih Arabcev vzdolž izraelske meje na področju Gaze, kakor tudi vzdolž jordansko-izraelske meje.

Direktor te agencije Labouisse je izjavil, da ima »za svojo dolžnost, poudariti veliko trpljenje, kateremu so izpostavljene posamezne skupine beguncev« vzdolž teh meja. Rekel je, da so potrebni »politični sklepi«, da bi ta položaj izboljšali.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

Agencija OZN za pomoč palestinskim beguncem je v začetku tega meseca sporočila, da živi več kot 200.000 palestinskih Arabcev vzdolž izraelske meje na področju Gaze, kakor tudi vzdolž jordansko-izraelske meje.

Direktor te agencije Labouisse je izjavil, da ima »za svojo dolžnost, poudariti veliko trpljenje, kateremu so izpostavljene posamezne skupine beguncev« vzdolž teh meja. Rekel je, da so potrebni »politični sklepi«, da bi ta položaj izboljšali.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

Agencija OZN za pomoč palestinskim beguncem je v začetku tega meseca sporočila, da živi več kot 200.000 palestinskih Arabcev vzdolž izraelske meje na področju Gaze, kakor tudi vzdolž jordansko-izraelske meje.

Direktor te agencije Labouisse je izjavil, da ima »za svojo dolžnost, poudariti veliko trpljenje, kateremu so izpostavljene posamezne skupine beguncev« vzdolž teh meja. Rekel je, da so potrebni »politični sklepi«, da bi ta položaj izboljšali.

Podatki OZN kažejo, da živi zdaj na ozemlju arabskih dežel vzdolž demarkacijske črte, določene s sporazumom iz leta 1949, okrog 887.000 arabskih beguncev.

ZA ZMANJŠANJE NAPETOSTI NA EGIPTOVSKO-IZRAELSKI MEJI

Naser odgovoril na predlog OZN

Burnsov predlog o »supper conie« pri El Audži

Kairo, 14. novembra. (Reuter).

V poluradnih krogih izjavljajo, da je egiptovski ministrski predsednik Naser odgovoril na predlog OZN na zmanjšanje napetosti na egiptovsko-izraelski meji. V teh krogih pravijo, da je Naser izročil odgovor egiptovske vlade vodji komisije OZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini generalu Burnsu, ki se je včeraj iz Kaira vrnil v Jeruzalem.

Čeprav podrobnosti Burnsovega predloga niso znane, sodijo v diplomatskih krogih, da gre predvsem za ustanovitev »supper cone«, široke 12 km, na področju sedanja demilitarizirane cone pri El Audži. Isti krogi tudi pravijo, da vsebuje predlog tudi poziv izraelskim in egiptovskim četam, naj se umaknejo za 6 km.

Sestanek odbora za bojot Izraela

Kairo, 14. nov. (Tanjug). Iz Bagdada poročajo, da je bil za ključni sestanek odbora za bojot Izraela. Generalni direktor tega odbora Abdel Kerim je izrazil zadovoljstvo spriči doseženih uspehov. Dejal je, da bodo predloge o tem vprašanju v kratkem proučile vlade arabskih dežel.

Spaak o svojih razgovorih v Bonnu

Bonn, 14. nov. (Tanjug). Belgijski zunanji minister Paul Henri Spaak, ki je na uradnem obisku v Bonnu, je danes izjavil novinarjem, da so njegovi razgovori z zahodnonemškimi predstavniki »ponovnem oživljanju evropskih idej« potekali v izredno pristrmem vzdušju, zlasti še, ker imata Belgija in Zahodna Nemčija o tem vprašanju »sila podobno stališče. Spaak je opozoril, da ne bi smeli biti »preveč zadovoljni« s sedanjim napredkom na področju evropskega sodelovanja.

l lahko prodre v tej deželi še bolj proti severu. Ko smo se že poslavljali, je prišel službenec s tremi bananami v roki. »Vzemite, prosimo, za spomin naše, švedske banane.« Res niso bile tako lepe, napete, kakršne smo videli uvožene v trgovinah, ko pa smo jih tež nekaj dni pokusili, so bile prav dobre.

Ogledali smo si še nekaj večjih posestev. Proizvodnja je povsod razmeroma velika, kmetje imajo precej strojev in malo delovne sile. Zanimalo me je še, kako gospodarji mali kmet. Drugi dan smo ga našli. In rad je privolil, da bi ga obiskali. Rekel sem, da smo ga našli. Res je tako. Na jugu je namreč le malo majhnih kmetij. Bivši mali kmetje so v osemdesetih letih zapustili svojo zemljo, ki jih ni mogla rediti, ter odšli za delom v mesta ali pa po svetu. Čez meje njihovih posestev pa so zoraali plugi premožnejših kmetov. Drugače pa je nekolično bolj proti severu. Tam je še mnogo kmetov z manjšimi kmetijami in z malo rodovitne zemlje.

Johan Persson je bil kmetijski delavec. Pred desetimi leti je kupil 5 ha zemlje. Njegova hiša je sicer starejša, ima pa v njej hladilnik, električni štedilnik in telefon. Redi štiri krave. Dnevno prodaja po 60 litrov mleka. Traktorja nima. Zorje mu sosed, Persson pa mu mora to uslugo odslužiti z delom. Poljska dela opravila s konjem. Premožnejši kmetje v glavnem konj nimajo več. Konje je namreč treba krmiti vse leto, pa tudi sicer je z njimi zmeraj precej dela. S traktorjem pa se je treba ukvarjati samo, kadar dela.

V svinjaku ima Persson pet prašičev. Štiri bo v pozni jeseni prodal, enega pa bo obdržal zase. Redi tudi 30 kokoši. Na polju prideluje na pol hektara krompir, na drugi zemlji pa slad-

OB RAZPRAVAH O »POLDELAVCIH«

SLUŽIJO V TOVARNI, DELAJO PA NA KMETIH

Na plačnih seznamih gospodarskih organizacij v Mariboru in njegovi okolici je nad 10.000 ljudi s kmečkimi dohodki

V industrijskih in drugih podjetjih na področju bivšega mariborskega mestnega ljudskega odbora in bivšega mariborskega okoliškega okraja je zaposlenih nad 7500 kmečkih posestnikov, najmanj 2000 kmečkih sinov in hčera ter okrog 1000 ljudi, ki s kmečkimi posestniki vodijo skupno gospodinjstvo. Navedena števila niso v celoti ugotovljena statistično. Zavedaj se socialno zavarovanje in vodstva gospodarskih organizacij namreč ne razpolagajo z vsemi tovrstnimi podatki. Vendar po mnenju poznavalcev razmer ne gre tu za nikarkršna pretiravanja, marveč prej za nasprotje.

Najprej nekaj stavkov o poldejavcih z minimalnimi kmečkimi dohodki in o tistih, ki s posestniki majhnih kosov zemlje vodijo skupno gospodinjstvo, a imajo tako kot prvi otroke in prejemajo zanje bolj ali manj zmanjšane dodatke. Obojih skupaj je v industrijskih in drugih podjetjih zaposlenih blizu 3500. Po cenovnih skupinah: 1398 jih plačuje do 100 dinarjev dohodnine na družinskega člana letno, 1210 od 101 do 180 dinarjev, 547 od 181 do 280 dinarjev, 323 pa od 281 do 380 dinarjev letno. In drugače: 1269 jih ima na skrbi po enega otroka, 1057 po dva, 570 po tri, 327 po štiri, 160 po pet, 72 po šest, 18 po sedem in 5 po osam otrok.

Gre torej za kmečke ljudi, ki posedujejo po 5 arov in več obdelovalne zemlje — dovolj za zmanjšanje otroških dodatkov, a premalo za vzdrževanje družine. Zaradi slednjega so si v minulem desetletju poiskali zaposlitev v tovarnah ter pri gradbenih in drugih podjetjih. Na izbiro jim je sicer bila tudi druga možnost: dmanarsko delo pri večjih kmetih. Vendar zanjo se niso kdo ve kako zanimali. Zlasti pred petimi, šestimi, sedmimi leti — pač tedaj, ko je bila gneča pred vrati pisarn tovarniških personalnih referentov najbolj zaželena — je bilo namreč na vasi razmeroma precej delovne sile. Zato je bilo dmanarstvo slabo cenjeno in splašalo se je na vrat na nos v industrijska in gradbena podjetja, kjer je povrh vsakdo med omenjenimi 3500 vašanmi s kmečkimi dohodki socialno zavarovan in hkrati deležen otroških dodatkov, ki so sicer zmanjšani, a vsekakor marsikomu naneso več kot njegova minimalna delavska plača.

Te ugotovitve veljajo v glavnem tudi za približno 2000 poldejavcev z manj kot 5 ari obdelovalne zemlje in za 300 ali 400 ljudi, ki s tako revnimi posestniki žive v skupnem gospodinjstvu. V glavnem — kajti razlika je malone le ta, da tisti, ki imajo na skrbi otroke, prejemajo zanje polne dodatke.

Edinstvena konjunktura v prid delovne sile kmečkega zaledja pa je v tovarne in druga podjetja prignala še blizu 1500 vašanov, ki posedujejo tolikšne obdelovalne površine, da za svoje otroke niso deležni niti zmanjšanih dodatkov, dalje kakih 1000 kmečkih ljudi brez otrok ter končno najmanj 2000 sinov in hčera malih, srednjih in prav tako velikih kmetov.

Na plačnih seznamih gospodarskih organizacij je potemtakem nad 10.000 ljudi, ki so z eno nogo na lastni zemlji. To pa je vse prej kot malenkost, saj so v letošnjih prvih sedmih mesecih beležili na področju bivšega mariborskega mestnega ljudskega odbora in bivšega mariborskega okoliškega okraja povprečno 52.799 socialno zavarovanih.

MNOGIM TOVARNA NI PRIRASLA K SRCU
Za poldejavce v Mariboru in njegovi okolici je značilno, da so povečini zaposleni v večjih industrijskih podjetjih. In še druga plat: približno 8000 jih opravlja pomožna dela, ostali so v glavnem priložni delavci, vsi pa zdaj žive boljše kot kdajkoli prej. Na eni strani so namreč deležni delavske plače, dobička in ugodnosti zavarovancev, na drugi strani pa plodov lastne zemlje, ki so v blizu 4000 primerih tolikšni, da krijejo prehranske potrebe njihovih družin. Povrh je med njimi tudi precej takšnih, ki domujejo v neposredni okolici tovarn in popoldne čisto pohite h kmetom na dokaj dobro plačano poledino.

Spričo vsega tega ni prav nič čudno, če se v podjetjih priključujejo nad večjo ali manjšo nezainteresiranostjo mnogih poldejavcev za izpolnjevanje delovnih nalog. Ta hiba se zrcali v najrazličnejših oblikah. Nekaj primerov...

Po mnenju obratnih zdravnikov beležijo poldejavci največ bolezenskih dopustov. Drugače povedano: pogosto gre za bolezn, ki so posledica naprezanja na lastnem kosu zemlje ali pri sosedih; marsikdaj pa tudi za namišljene bolezn, ki jim vsej večini zdravstvenega osebja naključni ni moč vselej seči do dna. Zaradi tega so mnogokje uvedli ambulantno zdravljenje, ki velja med bolniki obeh vrst za največjo nesrečo. Ker pa v ambulantah

jočim materialom, a prav tako kot režijski poldejavci v mislih vse preveč žive na kmečkimi posesti. Tovarne in stroji pač mnogim med njimi niso kdo ve kako prirasli k srcu. Z drugimi besedami: niso se še dokopali do spoznanja, da stružnica, statve in drugi stroji resda niso »mojci«, pač pa »mašic«. Predvsem zaradi tega se je že pripetilo, da je eden izmed njih prevrtil hkrati s predmetom dela tudi jekleno mizo vrtnalnega stroja! Zato so zlasti v podjetjih kovinske industrije na dnevnem redu tudi kritične režimne dela. Na kratko: da bi norme čimbolj presegle in s tem čimveč zaslužili, stopnjujejo pri obdelovanju kovin brzino stroja, pomilke, globino. In vse to na rovaš kakovosti izdelkov, na rovaš zhranjenosti strojev in orodja. V denarju: vselakar je vmes večmilijonska škoda.

SREDNJEVESKI DELOVNI DAN

Seveda so med poldejavci tudi takšni, ki jim ni moč kaj očitati. V nekaterih večjih mariborskih podjetjih sodijo, da se je petina, morda celo četrtina vseh zemljskih posestnikov nekako zšla z delavci, ki žive zgolj od dela v industriji. Nekako — kajti vse jim vendarle ni skupno. Tako, na primer, tudi med temi poldejavci — ki so v glavnem iz vrst lastnikov zelo majhnih kosov zemlje — skorajda ni prosilcev za sicer maloštevilna novozgrajena tovarniška stanovanja. In na drugi strani: ti poldejavci so resda požrvovalni in disciplinirani tako kot pravi stalni industrijski delavci, hkrati pa služijo občutno boljše od njih, saj svoje ustvarjalne sposobnosti nekako tako ugonabljajo kot ostali — nemarljivi in nestalni člani kolektivov iz vrst posestnikov in kmečkih sinov. Gre namreč za njihov srednjeveski delovni dan: za deseturni in celo dvanašurni delovnik — poleg naprežanja na kosu lastne zemlje. Drugače: med poldejavci je mnogo takšnih, ki morajo zjutraj zopma že ob treh ali ob štirih in se vračajo iz tovarne na vas šele ob treh, štirih in celo ob petih popoldne. Glede tega ni znanih razlik med tistimi, ki pešajo ali se poslužujejo dvokoles, pa med tistimi, ki jih v mesto pripeljejo kamioni in avtobusi ali vlak. Oboji so čisto do kosti premaženi in zato prehlajeni, oboji doma pokladajo živini ali opravljajo druga kmečkija dela, oboji so marsikdaj občutno utrujeni še preden prestopijo prag tovarne. To pa pomeni, da se konec koncev tudi

najvestnejši med poldejavci ne morejo kosati po storilnosti in zavzetosti za kakovost izdelkov s pravimi industrijskimi delavci. In to v lastno škodo, na rovaš podjetja in skupnosti.

Razumljivo je, da se spričo vseh opisanih težav s številnimi poldejavci vsiljuje vprašanje: koliko ljudi bi lahko pogrešali v tovarnah, če bi zboljšali organizacijo dela in obenem uvedli nekoliko vzpodbudnejši plačni sistem?

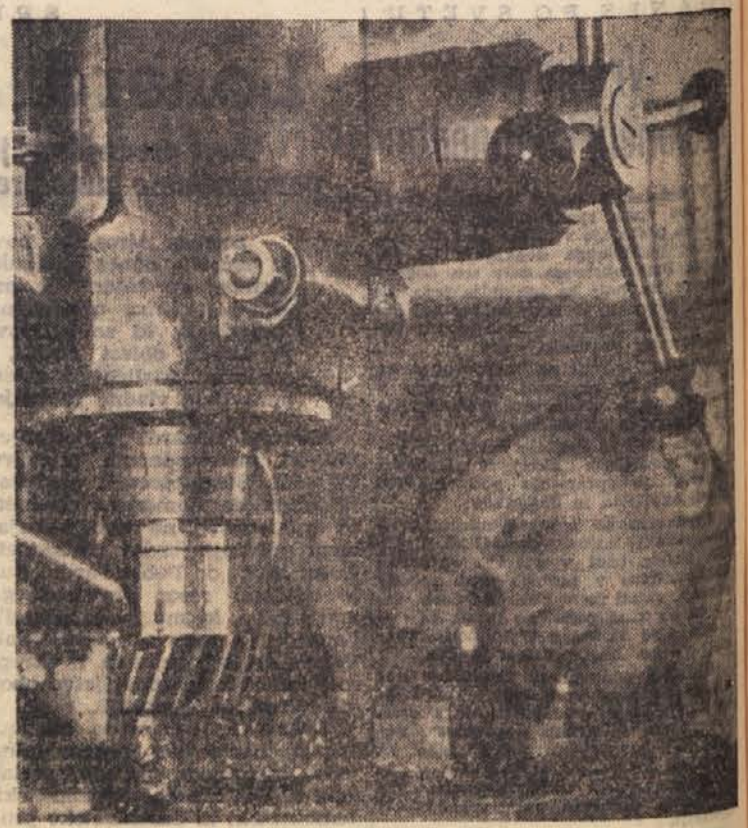
Čeravno so razmere v posameznih gospodarskih organizacijah kaj različne, bo menda kar prav, če razkrijemo, da je direktor enega izmed večjih mariborskih podjetij na komaj zapisan vprašanje takole odgovoril: Pri nas se je udomačilo prepričanje, da nam za izpolnitev letošnjega proizvodnega plana manjka 200 delavcev, jaz pa menim, da jih je 200 preveč. Pogrešati bi mogli 50 kroničnih »bolnikov« ter 100 režijskih in 50 priložnih delavcev, če bi le za spoznanje zboljšali organizacijo dela in nekoliko intenzivneje izkoristili delovni čas.

Torej: vmes so predvsem poldejavci, vmes so tehnični uslužbenci. Prvi so najštevilnejše zastopani med »bolniki« ter med tistimi režijskimi in priložnimi delavci, ki namesto osem dejansko delajo le štiri ali pet ur dnevno. V vrste drugih pa sodijo prvi delavci in delovodje, ki bi jih morale leto prejete premije pač neprimerno bolj zainteresirati za smotrnejše odvijanje proizvodne dejavnosti v vseh obratih in skozi vse leto.

Prav verjetno je, da gornje ugotovitve ne veljajo za vsa podjetja, vendar res pa je vselakar, da v mnogih tovarnah posebej beležijo »bolnike«, postopaje in nepopravljive kršitelje režima dela, ki bi jih pravzaprav že zdavnaj lahko odslovili. Čemu potemtakem čakanje na ugodno priložitost?

OBUČNTO POMANJKANJE DELOVNE SILE NA VASI

In naposled še nekaj stavkov o ženski delovni sili in o očitkih dela poldejavcev na račun nove smeri naše gospodarske politike. V nekaterih mariborskih kovinskih podjetjih se dobro zavedajo, da jim primanjkuje tako vestnih delavcev kot stanovanj. Zato se bolj in bolj ogrevajo za zaposlitev ženske delovne sile, ki jo je v Mariboru še precej. Nekateri tehnični uslužbenci v tovarnah se sicer temu upirajo, češ da ženske niso primerne za delo v

Temu mlademu stalnemu mariborskemu delavcu sta tovarna in stroj bržčas že prirasli k srcu!

kovinski industriji, povrh pa da bodo z njimi težave zaradi opravičenih izostankov. Toda vse kaže, da bodo zmagali tisti, ki trde, da podjetjem povzročajo vsaj petkrat večje težave stalni izostankarji med poldejavci. Več. Za nove stalne delavce so potrebna nova stanovanja, morebitne nove delavke pa so že pod streho, saj bi jih polskali med ženami in hčerami mariborskih delavcev — torej v družinah, kjer je navezanost na industrijo najbolj doma. To bi vselakar bilo kaj primerno nadomestilo za tiste poldejavce, ki so industrijsko premalo zainteresirani. In še ena pomembna ugotovitev: ženska delovna sila se je pri lažjem strojnem delu v kovinskih podjetjih vse prej kot slabo obnesla!

Takšne namere nemarljivim poldejavcem niso prav nič všeč. Pravzaprav: zlasti člani kolektivov iz vrst sinov trdnjskih kmetov in kmečkih ljudi, ki razpolagajo celo s tržnimi viški, so pričeli gnati demagoške razgovore o tem, da je nova smer naše gospodarske politike nesocialna, da vodi k uničenju malega človeka. Čeprav s to gonjo ne morejo prevpiiti stvarnosti, pa na drugi strani vendarle ne bo odveč, če bodo resnici znova pogledali v oči.

Skoraj vsi poldejavci, ki so zaposleni v podjetjih v Mariboru in njegovi okolici, domujejo v vaseh, kjer bolj ali manj hudo primanjkuje delovne sile. Zato je predvsem lani in letos kaj porasla cena dmanarskega dela. V sezonskih mesecih nudijo mnogi

večji kmetje hrano in 200 pa tudi 300 dinarjev dnevno, toda dmanarjev vseeno ni dovolj. Zato je marsikatero posestvo zanemarljivo, zato zlasti polja ostarelih lastnikov dokaj skoporo roda. Po nepopolnih cenitvah kmečkih strokovnjakov bi mogli samo v bližnji mariborski okolici z boljšim gospodarjenjem na takšnih kmetijah pridelati toliko krompirja, zelenjave in nekaterih drugih plodov več, kolikor jih je potrebnih za prehrano kakih 10.000 mestnih potrošnikov.

Potemtakem: Mar bi ne bilo pravilneje, če bi se tisti poldejavci, ki jim tovarna ne more prirasiti k srcu in venomer v mislih žive na kmetih, vrtili na vas in za ceno smotnejšega trošenja delovnih moči podvojili pridelke za trg? Mar bi ne bilo socialno, če bi tisti večji posestniki, ki jim primanjkuje stalne delovne sile, vendarle zavarovali kmečke delavce?

In za zaključek: O ljudeh s kmečkimi dohodki in delavsko plačo hkrati je med mestnimi in tudi med vaškimi prebivalci precej razširjena naslednja trditev: služijo v tovarnah, delajo pa na kmetih! — Nemara je v teh besedah precej resnice, toda še bolj verjetno je, da številni poldejavci ne zaležejo kdo ve koliko niti v industrijskih sredstvih niti na vasi. Človek pa je konec koncev le človek in zato bi bil marsikateri sedanjí polproduktivni delavec z dežele družbi najbolj koristen, če bi bil zaposlen samo v tovarni ali pa samo na kmetih. V. K.

S P O T I P O B O S A N S K I K R A J I N I

Podobe iz banjaluške minulosti in sedanosti

Kdor pričakuje, da bo v Banja Luki, središču Bosanske Krajine, našel na kupu tisto malone groteskno mešanico dveh svetov, Evrope in Orienta, se utegne zelo prevarati. Banja Luka ni Priština, niti ne Tuzla, ni mesto, kjer ni moč med modernimi detrtimi in nasešji, značilnimi za orientalske knasobe. Vzdušje mestnih magistral in poprečnih ulic v središču Banja Luke se dvigajo palače in hiše, zgrajene za bivše Avstrije in Jugoslavije ter v novjšem času, in te skladne enovitosti ne zmoti niti ena v turškem slogu zidana hiša z lesenim napuščem, nagljenim nad pročelje. Tu, v Banja Luki, Orient samova odrinje v predmestja, v stari del s Ferhatpašino džamijo, Gornji Seher z izvirni zdravilne vode in predmestne čorokake, v katerih večnem polmraku odmeva samoten laječ peov in lebdí duh minimalističnej. Ferhatpašina džamija, ki nosi ime svojega ustanovitelja, bosanskega bergierbega Sokolovića in ki jo je le-ta zgradil s 50.000 dukati iz velike odkupnine na račun njetega mladega Auersperga, sinu komandan-ta avstrijske vojske, se zato zdi kakor neke vrste rezervacija, samotni otok sredi morja civilizacije. Toda podoba je, da je tudi to zapušteno islamsko celino našel slog Zaboda in z njim prodirajoči naša življenja, Orientu popolnoma taj in nasproten. Kakor so vse duhovne islamske vrednote, pa bodi da so vklesane v mrtvi kamen džamij, ali zapisane v izročilih, za vnanji svet postale zgolj turistična posebnost, tako zblodujejo tudi starodavni bosanski običaji in navade ter živopisno narodno blago kot sestavni življenjski del Bosne. Preostala sta v glavnem le še dva, tako rekoč folklorna elementa: sev-dah in obrt. Slednja se posebno trdovratno upira prodirajoči industriji. Njen onemogel upor se manifestira na tradicionalnih bosanskih vsašarjih, sejnih, kjer zasledite vse izdelke umetno in navadne obrti od medon-nastih dževzja za kavo pa tja do znanih opank z navgor obratnjim nosom.

Banjaluški hotel »Palace«, ki v nasprotju s mnogimi malomestnimi kasaba: staro turško naselje. Čorokak: slepa ulica

meštu našli med otroci 50% napisanih, kar je pripisati že omenjenemu zastopavljanju siromakov, a deloma tudi malomarnosti staršev, ki svojih otrok niso hoteli pošiljati v šole.

Solstva v Banja Luki je dandanašnji tako napredovalo, da to središče Bosanske Krajine po pravici imenujejo mesto dijakov. Lani so v vseh šolah Banja Luke nasteli 10.716 učencev in dijakov, kar pomeni, da je vsak četrti prebivalec učence ali dijak ene izmed banjaluških šol. Po osvojitvi so v Banja Luki odprli ali obnovili 8 štirirazrednih osnovnih in 5 osemrazrednih osnovnih šol, 3 mešani popolni gimnaziji, učiteljsko šolo, srednjo ekonomsko, modicinsko, tehnično, industrijsko, gozdarsko, kmetijsko in nižjo gozdarsko šolo, Višjo pedagoško šolo itd. V vseh teh šolah deluje okrog 340 učiteljev in profesorjev, kar pomeni, da so le-ti s delom zelo obremenjeni. Če ne bi bilo stalnega dotoka napisanih delavcev z vasi v mesto, bi stalo nepismenih v Banja Luki prav po zaslugi solstva, ne računajoč stare ljudi, niti kar ne presegalo 4 do 5%. Kakšno podporo oblasti uživa solstvo v Banja Luki, vidimo iz dejstva, da gre vsako leto okrog 33 do 40% celotnega mestnega proračuna v korist solstva, zlasti za opravo in obnovo v vojni uničenih šbir. Gradnje pa tudi nova šolska poslopja, ker je zlasti po uvedbi obveznega osemletnega šolanja številno učencev višjih osnovnošolskih razredov naraslo na 3234! Letni prirezek teh učencev znaša okrog 1000.

Odločilno vlogo v kulturnem napredku Banja Luke so nadalje imeli: mestna knjižnica, ki je svoj knjižni fond nasproti predvojnemu povečala od nekaj sto na blizu 10.000 primerkov. Muzej, ki je po mnoli vojni prvič dobil strokovnjaka za etnografsko in oddelk NOB, in Narodni gledališče Bosanske Krajine, ki je v desetih letih po osvoboditvi uprilo v Banja Luki in v vaseh Bosanske Krajine nad 4700 predstav, med katerimi je bilo 530 premier in repriz. To gledališče si je v svojem desetletnem obstoju pridobilo številno poslušalstvo, saj je od sezone 1948/47 gledalo predstave okrog 600.000 ljudi. Nande Žužek

Ferhatpašina džamija

O NEKATERIH PROBLEMIH KMETIJSKEGA ZADRUŽNISTVA NA DOLENSKEM

Navzlic izdatni pomoči iz skupnih sredstev še vedno NIZKA TRŽNOST

V 41 kmetijskih in eni vinarski zadrugi 7712 dolenskih gospodarstev — Nad 111 milijonov din regresov v letu 1955 za dvig kmetijske proizvodnje — Do konca oktobra zadruga odkupile za približno pol milijarde dinarjev pridelkov, od tega za 260 milijonov lesa

V soboto je bila v Novem mestu skupna seja okrajnega komiteja ZKS in predsedstva okrajnega odbora Socialistične zveze, na kateri so obravnavali kmetijsko problematiko Dolenske. Iz izbranih poročila predsednika OZZ Viktorja Zupančiča in razpravljanja objavljamo nekaj značilnosti iz razvoja in problemov dolenskih zadrugnikov.

Močno naravno gospodarstvo je ena izmed osnovnih značilnosti dolenskega kmetijstva. V prizadevanju za odpravo zastalosti in dvig proizvodnje je veljal ves trud operativne pri Okrajni zadrugi zvezi in pri OLO v zadnjih treh letih zlasti dvigu živinoreje, sadjarstva, vinogradništva in napredku intenzivnejšega poljedelstva. Z znatno pomočjo skupnosti so kmetijske zadruga dosegle lepe uspehe, med katerimi je treba na prvem mestu omeniti spoznanje dolenskega kmeta, da po starem ne bo mogel naprej. Da pa se je dokopal do te sicer zelo preproste resnice, je bilo treba lomiti nešteto predsodkov, uporabiti pa tudi znatna materialna sredstva.

ZADRUGE SE NISO ZAJELE ODKUPA VSEH KMETOVIH VISKOV

Samo nekaj primerov: medtem ko je bila uporaba umetnih gnojil pred vojno na Dolenskem minimalna, so kmetje letos porabili že 4.560.000 kg umetnih gnojil, za katere so plačali nad 29 milijonov dinarjev. Popust (regres) država na pravo ceno teh gnojil pa je znašal za gorjajo količino 73 milijonov in 229.000 din. Kmetijske zadruga (Dobrič in še nekateri) so že na tako nizko ceno gnojil pripisale članom še posebne prispevke, tako da so kmetje kupovali gnojila po 2,50 din za kg. Po računamo, da znaša skupna vsota regresov za umetna gnojila v okrajno leto nad 75 milijonov din, pomeni to na vsako kmetijsko gospodarstvo Dolenske druge so razen tega prispevale za pospeševanje živinoreje, sadjarstva in poljedelstva iz lastnih sredstev 7.610.000 din, pri nakupu 78 mlaticin in 1983 manjših strojev (okopalnikov, plugov itd.) pa so bili kmetje deležni nadaljnjih 11 milijonov din regresov. V neposredno in posredno korist kmetijstva so šla tudi sredstva iz kmetijskega sklada pri OLO, za kar je bilo porabljenih do konca oktobra 7 milijonov din, OLO pa je prispevalo za melioracije in elektrifikacije 8.560.000 din. Skupno je bilo vloženih ali danih v obliki nižjih cen za napredek kmetijstva sa-

mo letos 111 milijonov in 747.000 din, kar pomeni doslej največjo pomoč skupnosti dolenskemu kmetu.

All pa ustreza večja proizvodnja letošnji pomoči 111 milijonov din? Kmetje so več pridelali, tudi več so prodali pridelkov kakor prejšnja leta. Preko kmetijskih zadrug je bilo do konca oktobra odkupljeno: krompirja za 41 milijonov din, živine

te pri nekaterih še vedno potisnjen ob stran. Tako so na Semiču odkupili le za 310.000 din pridelkov, toda kar za 22 milijonov din lesa. Medtem ko so na primer v Sentlovrencu odkupili za 37 milijonov din in v Vel. Loki za 40 milijonov din pridelkov, so na Mirni preko KZ prodali kmetje z bogatejšega kraja le za 8 milijonov din pridelkov.

NEZDRAVE TEZNE ZA VRAJAO KREPITEV SOCIALISTIČNIH ODNOSOV NA VASI

Letos je vstopilo v kmetijske zadruga 536 novih članov, predvsem srednjih kmetov v tistih krajih, kjer so zadruga razvile pospeševalno službo in dosegajo uspehe. Sem ne smemo šteti na primer skoraj 100-odstotnega

tev tega važnega vprašanja. Veliko tesnejša bo morala biti tudi povezava med občinskimi ljudskimi odbori, zadrugami in organizacijami, medtem ko so zdaj — razen redkih izjem — zadruga prepuste same sebi in posameznim požrtvovalnim komunistom, naprednim kmetom oz. požrtvovalnim upravnikom.

Na ugiibanja kmetov, ki se ob ukrepih novih smernic nadaljnje razvoja našega gospodarstva sprašujejo, kje je pot za dviganje življenjske ravni, bodo politične organizacije jasno povedale:

edina perspektiva kmetov je v čvrsti vključitvi v kmetijske zadruga. Izven zadruga kmet ne bo mogel shajati; tako je povsod po svetu, predvsem pa v vseh industrijsko visoko razvitih državah, kjer zadruga živi že dolgo desetletja rešuje kmeta in skrbi za njegov napredek. Življenjske ravni ne bo mogel dvigniti vsak kmet zase na račun dajatev države. Raven se bi dvigala, toda preko raznih oblik zadruga dejavnosti. Zadruga mu bo dajala pomoč, on pa ji bo prodal svoje pridelke po primernih cenah. Tg.

Kmetijska razstava v Metliki

Upravni odbor KZ v Metliki je že dal čas in načrt, pripraviti razstavo grozdja, vina, zganja in raznega sadja. Sestavil so širši odbor s predsednikom KZ na čelu. Odbor je pripravil načrt, iz katerega posamezno, da bo razstava obsegala sledeča panoge: sadjarstvo, vinogradništvo, poljedelstvo, vrtnarstvo, gozdarstvo, zdravilna zelišča, živinoreja, čebelarstvo, mlekarstvo, ročna dela z gospodinjstvom in mehanizacija. Odbor se je odločil, da bo razstava od 20. do 27. novembra v prostorih KZ v Metliki. Za pokrovitelja razstave je odbor zaprosil podpredsednika OLO Novo mesto, Nika Belopavličiča. Za razstaviteljem je odbor pripravil program; ocenili bodo tudi plemenstvo živino in vino, smeli bodo kmetijska predavanja s filmi, poskušali bodo vina itd.

Razstava bo vsekar zanimiva. Vabljeni so gostinjska podjetja, ki bodo lahko kupila dobro ocenjeno delovno odlikovani pripravki bo letošnje svoje proizvode: sir, maslo, smetane itd. Razstavitelji pričakujejo, da bo tudi kupčija uspešna. Sv.

Praznik metliške občine

Letos praznuje metliška občina 26. novembra že drugič svoj občinski praznik. Ob tej priložnosti bo tudi kmetijska razstava. Razen razstave je odbor pripravil še sledeči program: kinopredstave za šolsko mladino ter televadne akademije v Gradcu, Suhorju in v Metliki. Na praznik bo zjutraj budnica, ob 8 dopoldne pa svečana seja v fizikurnem domu, od koder bo krenila povorka s meniki. Pred spomenikom bo kulturnoprosvetni program, pri katerem bodo sodelovali: metliška godba, moški zbor, gimnazijski pevski zbor ter prireditelj J.A. Razen tega bo na programu tudi gasilske nastave in predstave filma »Visoka Barbara«. Metličani pričakujejo, da se bodo praznovanja udeležili tudi številni borci, ki so med NOB delovali v Metliki. Sv.

BRALCI NAM PIŠEJO: Neopravičljiva malomarnost do obiskovalcev kina »Soča«

Nad 400 ljubljancev večeraj ni dobilo odgovora, zakaj so v kinu »Soča« odpovedali vse tri premiere predstave filma »Visoka Barbara«. Za napovedane premiere tega ameriškega filma v kinu »Soča« in kinu »Vila« se je ob dveh popoldne začela prodaja vstopnic, dokler niso nekaj po četrti uri v kinu »Soča« javili, da predstave ne bo. Obiskovalci prve predstave so godrnjali odjajali, izjavi zneje pa so nič hudega sluteč, prišli tudi kasneje vstopnice za čisto in osmo predstavo. Na svoje proteste so dobili samo odgovor, da filma ni, čeprav so šla v kinu »Vila« predvajali.

Vzroki odpovedi torej niso znani, v vsakem primeru pa so obiskovalci vredni, da jih kinematografsko podjetje na ta ali drug način vsaj obvesti o tem. Prizadeti.

Večera na ljubljanski nezgodni postaji

Kmet Janez Grčman iz Velikih Dol si je pri podiranju drevoja želel dobiti golem. Desmo roko v zapestju si je zlomil 60-letna užitarica Marija Rohar iz Stare Loke 10. Pri padcu s koleca si je poškodovano lebanjo 51-letni Andrej Kokalj, čevljar iz Kovorja pri Trzinu. 12-letni Janez Merkun, sin delavca iz Brezovice si je pri padcu zlomil desno podkožo. Francu Kočarju je padel na noge tram in mu je zlomil v skočnem sklepu.

Upravni odbor

TOVARNE ČOKOLADE IN LIKERJEV • Brestanica razpisuje mesto za: samostojnega knjigovodjo ter laboranta Nastop službe takoj ali s 1. januarjem 1956. 3920 3916

ZADNJE VESTI

VCERAŠNJA SEJA ZUNANJH MINISTROV V ZENEVI

Nova francoska pobuda

Molotov meni, da je korak naprej k sporazumevanju

ZENEVA, 14. nov. (Tanjug). Zunanji ministri so danes proučevali širši poročila, ki so jih strokovnjaki predložili o vprašanju krepitve zvez med Vzhodom in Zahodom, in ugotovili sorazmerno majhen uspeh pri iskanju sporazuma o zadjnem vprašanju dnevnega reda ženevske konference. Pred koncem seje je francoski minister Pinay podal nov predlog o tem vprašanju. Zahodni ministri so si pridržali pravico, da bodo jutri podali svoje mnenje o tej francoski pobudi, sovjetski zunanji minister Molotov pa je takoj dejal, da predstavlja Pinayev predlog korak naprej k boljsemu sporazumevanju.

Današnja seja se je začela z govorom Macmillana, ki je dejal, da je splošaj v proučevanju vprašanja odnosov med Vzhodom in Zahodom došla brezupna. Ameriški državni podtajnik Dulles je izrazil mnenje, da bi grešilo, če bi stakoj izgubili vsako upanje v uspeh, ker je jasno, da zbiljanja med Vzhodom in Zahodom ni moč ustvariti čez noč. Tudi Molotov je britanskemu ministru očital pretiran pesimizem in opozoril na to, da je »navzlic dejstvu, da se strokovnjaki niso mogli sporazumeti, dovolj točk, v katerih so mnenja že sedaj dovolj zblizana.«

Kar se tiče odnosov med Vzhodom in Zahodom, sta se jasno pokazali dve nasprotni stališči. Zahodni ministri so vztrajali na svobodni izmenjavi ljudi, misli in dobrin in navajali potrebo ukinitve vseh sedanjih omejitev. Kot pogoj za to so navajali ukinitve cenzure in motenja tujih radijskih oddaj ter umetno visokega tečaja sovjetskega rublja.

Minister Molotov je dal obsežen odgovor na te predloge in opozoril na nevarnost, da bi bila ta svoboda izkoriščena za subverzivno dejavnost proti Sovjetski zvezi. Predlagal je, naj bi se nekateri konkretni ukrepi za medsebojno menjavo, predvideni v zahodnem predlogu, proučili najprej po diplomatski poti in šele nato sklenili bilateralni in multilateralni sporazumi. Glavni sovjetski predlog je bil v tem, da bi se okrepila trgovinska menjava med Vzhodom in Zahodom. Ukinitje uvoznih omejitev na Vzhod bi bilo po njegovem mnenju ugoden začetek zblizevanja med Vzhodom in Zahodom.

Ameriški državni tajnik Dulles je nato dejal, da bi se po njegovem mnenju trgovina med Zahodom in Vzhodom lahko povečala, kar pa ni odvisno od prenovitve izvoza relativno majhnega števila predmetov v vzhodnoevropske države, pač pa od strukture sovjetske zunanje trgovine, ki nimajo dovolj blaga za izmenjavo. »Pripravljeni smo s simpatičnimi priložnosti vsak sovjetski predlog, ki bi vodil k dejanskemu povečanju medsebojne trgovine,« je dejal Dulles.

Navzlic obstoječim razlikam pa sta tako Molotov kakor tudi Dulles opo-

zortila na »znatne podobnosti, ki obstoje med posameznimi zahodnimi in sovjetskimi predlogi.«

Po določenem delovnem načrtu bodo ministri jutri dopoldne končali debato o vprašanju zvez med Vzhodom in Zahodom, na popoldanski seji pa bodo ponovno razpravljali o vprašanju Nemčije in evropske varnosti. Zadržna seja je napovedana za sredo dopoldne, ko naj bi ministri sprejeli besedilo skupnega poročila o ženevskih razgovorih.

Podpredsednik Kardelj v studiu televizijske mreže

LONDON, 15. nov. (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je v spremstvu veleposlanika dr. Velebita in državnega podtajnika v Zveznem izvršnem svetu Vratuše obiskal nocoj studio televizijske mreže v Londonu in si ogledal naprave. Podpredsednik Kardelj se je odval valit političnega urednika in v intervjuju pred televizijo odgovoril na nekatera vprašanja v zvezi z njegovim obiskom v Veliki Britaniji.

Konferenca o tržaškem pristanišču

RIM, 14. nov. (Tanjug). Danes se je v Rimu začela mednarodna posvetovalna konferenca o izkoriščanju tržaškega pristanišča. Konferenci prisostvujejo predstavniki Italije, Jugoslavije, Avstrije, Češkoslovske, Madžarske in opozvalce bonnske vlade. Za stalnega predsednika je bil izvoljen vodja italijanske delegacije Carandini.

Konferenca bo trajala, kakor je bilo sklenjeno na današnji seji, do 13. novembra. Jutri bodo člani italijanske delegacije poročali o raznih načrtih organizacije svobodnega pristanišča kakor tudi o ukrepih, ki jih je v tej smeri podzela ali jih namerava podzeti italijanska vlada, nakar bodo predstavniki raznih držel podali svoje predloge. Na koncu konference bodo izdelali skupno poročilo o suggestijah in zahtevah, ki jih bodo italijanski vladi predložile države, zainteresirane na blagovnem prometu skozi tržaško pristanišče.

Nočne brzovavke

VELIKA BRITANIJA BO GLASVALA ZA SPREJEM VSEH 18 ČLANOV V OZN

NEW YORK, 14. nov. Velika Britanija je pripravljena podpreti kandidaturu vseh držav, ki so zahtevale sprejem v OZN, če bo takšno stališče omogočilo izhod iz zastoja, ki preprečuje sprejem novih članov, je izjavil danes predsednik britanske delegacije.

SOVJETSKI PREDLOG ZA KONFERENCO O KOREJI

NEW YORK, 14. nov. (AFP). Sovjetska zveza je danes ponovno zagladila sklicanje mednarodne konference za rešitev korejskega vprašanja. Konferenci naj bi prisostvovali tudi predstavniki Severne Koreje in Kitajske. Sovjetski predstavnik v OZN se je zavzel za svobodne volitve na celotnem ozemlju Koreje. Izjavil je nadalje, da je zabujstvo nenormalno in nevzdržno, da so v Koreji še vedno tuje čete in podpri predlog za takojšen umik čet iz Koreje.

VOLITVE V VIETNAMU

ZENEVA, 14. nov. (AFP). Sovjetska zveza je danes privolila, naj dobi Južni Vietnam več časa za pripravo volitev, predvidenih sredi prihodnjega leta, po katerih naj bi sledila združitve države. O tej neprilicani pozici sovjetskega zunanje ministra se je zvedelo danes od britanskih funkcionarjev v Zenevi. Molotov se je odločil za to po enournem razgovoru, ki ga je imel z britanskim zunanjim ministrom Macmillanom. Kaže, da je britanski državnik prevzel nase nalogo, da bo pritiskal na salgonsko vlado, naj skupno s Severnim Vietnamom pripravi volitve julija meseca.

NARASČAJOČA DRAGINJA V AVSTRIJI

DUNAJ, 14. nov. (Tanjug). Zaradi znatne podržitve v Avstriji je Zveza avstrijskih sindikatov zahtevala, naj se vsem osebam, ki so v delovnem razmerju, izplača enotenski zaslužek. Predlog podpirajo Socialdemokrati, medtem ko je Ljudska stranka proti. Sinoči je kancler Raab pozval delodajalce, naj ne dvigajo cen. Zvezo sindikatov pa, naj odstopi od svoje zahtev, da bi tako obdržali ravnostelje med plačami in cenami.

ABESINSKI KMETJE SO DOBILI ZEMLJO

ADIS ABEBA, 14. nov. (AP). — Velike svečanosti ob 25-letnici kronanja etiopskega cesarja, ki so trajale deset dni, so bile večeraj končane s štirimi cesarskimi razgledi. V enem izmed njih cesar Haile Selassie sporoča, da bodo kmetje dobili v last veliki del zemlje, ki jo obdelujejo. V ostalih proglaših je napovedana ustanovitve bank, ki bodo dajale kmetom posojila, ukinitve državnega monopola v bančinstvu in ustanovitve tujih bank.

GRKI V BOJU ZA CIPER

ATENE, 14. nov. (AP). Ciprski nadškof Makarios je v govoru, ki ga je imel v Atenah, hudo napadel guvernerja Cipra, maršala Hardinga. Pomenljivo je poudaril, da se bodo prebivalci Cipra »do smrti borili za svojo svobodo«. Konstantin Rodopulos, ki je bil sinoči ponovno izvoljen za predsednika grške narodne skupščine, je imel

govor, v katerem je dejal, da se bo grška narodna skupščina spet ena duša in eno telo borila za pravice ljudstva za samoodločbo.

ZASEDANJE GRŠKE NARODNE SKUPŠČINE

ATENE, 14. nov. (Tanjug). Nocoj se je začelo poslednje zasedanje grške narodne skupščine, ki je bila izvoljena 14. novembra 1954. Za predsednika skupščine je bil ponovno izvoljen Konstantin Rodopulos. Ena glavnih nalog skupščine bo razprava o novem volilnem zakonu, po katerem bodo volili volitve.

ZAHTEVE BOLIVIJSKIH SINDIKATOV

LA PAZ, 14. nov. (AP). Bolivjski centralni sindikat je zahteval danes od predsednika Estensora, naj da sindikatom več sedežev v vladi (zdaj imajo štiri) in naj uvede državni monopol na uvoz vseh osnovnih predmetov. Sindikat nadalje zahteva centralizacijo bolivijskih železnic pod enotno upravo kot prvi korak k nacionalizaciji železnic in usklajevanje posebnih »revolucionarnih sodišč«.

STAVKA V ARGENTINI

BUENOS AIRES, 14. nov. (AP). — Argentinska Generalna konfederacija dela je za nocoj o polnoči napovedala novo stavko zaradi aretacije zaslužnih voditeljev te organizacije.

UPOKOJITVE V ARGENTINSKI VOJSKI

BUENOS AIRES, 14. nov. (AFP). Danes so upokojili 21 generalov in 7 polkovnikov, med katerimi sta general Molinuevo, ki je predsedoval vojaškemu sodišču, ki je obsodilo udeleženca neuspešnega upora dne 16. junija, kakor tudi general Molina, ki je poveljeval ojačenjem, poslanim v Cordoba po septembrskem uporu.

NOVA VLADE JE ZAČELA VELIKO ČIŠČENJE MOD OFICIRJ IN ODREDILA HILNI PRITVOR ZA DOSEDANJEGA PREDSEDNIKA LEONARDIJA IN PROMETNEGA MINISTRA V NJEVOI VLADE GENERALA URANGE.

REMORINO ZBEŽAL

BUENOS AIRES, 14. nov. (AP). — Zvedelo se je, da je dolgoletni argentinski zunanji minister pod Peronovim režimom Remorino pobegnil iz svojega stanovanja, kjer je bil interniran.

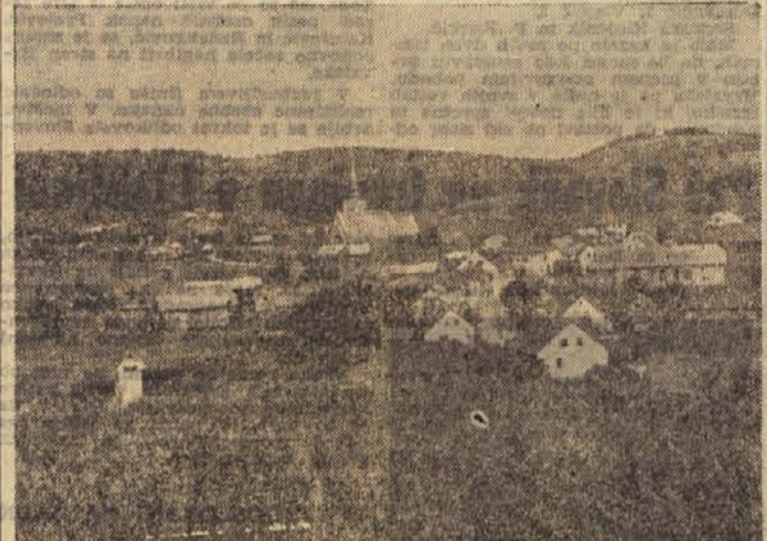
ARETRIRANI BRAZILSKI OFICIRJI

RIO DE JANEIRO, 14. nov. (Reuter). V Braziliji so danes aretirali 29 oficirjev, ki so bili na kritični strogovljenega predsednika Carlosa Lusa. Lusa se je vrnil v Rio de Janeiro, ker mu je nova vlada predsednika Ramosa vajamčila življenje.

SINOČI SO IZ RIO DE JANEIRA UMAKNILI ČETE, KER STA Poveljnika mornarice in letalstva priznala državni udar »kot izvršeno dejstvo«.

NAVODILA CK KP INDIJE PRED BULGANINOVIM OBISKOM

KALKUTA, 14. nov. (AFP). Centralni komite Komunistične partije Indije je izdal navodila, po katerih je indijski komunistom in njihovem simpatizerjem prepovedano izobesti zastave s srpmi in kladivom ob bližnjem obisku predsednika Briganina. Centralni komite poziva članke partije, naj »organizirajo velike javne mitinge ne kot komunisti, pač pa kot državljani republike Indije« in naj nosijo indijske in sovjetske zastave.

Mirna poč

in prašičev za 144 milijonov din, sadja za dobrih 6 milijonov, fižola, jajc, zelišč in ostalih pridelkov za 43 milijonov ter lesa za skoraj 260 milijonov din. Približno 70 odstotkov odkupov so zajele kmetijske zadruga, še za približno 100 milijonov pridelkov pa bodo odkupile v novembru in decembru. Medtem ko so kmetje lani prodali preko KZ za 224 milijonov din pridelkov (brez lesa), bo vrednost tega odkupa dosegla letos približno 535 milijonov din. Približno 30 odstotkov so kmetje prodali mimo zadrug, naravnost kupcem ali preko drugih odkupnih podjetij. Čeprav ni točnega pregleda o viških, ki jih imajo kmetje za trg, pa dosedanje izkušnje in ocena potrjujejo, da je tržnost dolenskega kmeta še vedno zelo nizka.

Kmetijske zadruga so dosegle na splošno napredek. Toda ne vse. Odkup kmetijskih pridelkov

članstva v KZ Sela-Sumberg, kjer so se vpisali razen enega vsi kmetje v zadruga zato, ker je le-ta kupila 6 elektromotorjev in dva električna mlina in jih izročila v brezplačno uporabo kmetom, od strojev pa sama plačuje tudi amortizacijo. To je sicer izjemen primer, kaže pa na miselnost nekaterih članov tudi drugih upravnih odborov, da je zadruga poslovanje najpriljubljenejša oblika za izigravanje predpisov in uredb.

V Sentjerneju n. pr. že dve leti izsušujejo s sredstvi OLO približno 100 ha zamočvirjenih površin, še do sedaj pa prizadeti kmetje, ki bodo dobili dobro ormo zemljo, pašnike in travnike, niso ustanovili močne vodne skupnosti (zadruga), ki naj bi vzdrževala to, kar se gradi. Tu se izraža naziranje ne tako maloštevilnih kmetov, da je »država dolžna prispevati vse za napredek posameznih krajev. Nevarne težnje po »zastojkarstvu« zaledimo v raznih dolenskih krajih. Treba bo drugače: razen dosedanje pomoči, ki jo je skupnost dajala posamezniku in ki je bodo vnaprej deležni predvsem zadruga in njih delavni člani-zadrugniki, bo treba krepko mobilizirati vse lastne sile kmetov. Tu je bilo še malo narejenega.

Bolj kakor doslej se bodo v zadrugah morali boriti tudi z izkoriščevalskim izrabljanjem strojnega parka, zaradi katerega imajo nekatere zadruga v strojnih odsekih izgube.

VLOGA KADROV V ZADRUŽNISTVU

Vse kmetijske zadruga Dolenske imajo le 2 strokovnjaka. Delo v zadrugah naravnost vpijejo po kmetijskih tehnikih. So pa finančne in ostale možnosti, da bi si zadruga tak kader izsolale. Kmetijski strokovnjak na občini in v zadrugi bo imel razen upravnega odbora in odsekov vedno več dela. Zanašanje na Okrajno zadruga zvezo ni reši-

stihlin zahtev pa pri tako različen stilih, kakor so galantni stili Bocherinija, Dvořáková nacionalna romantika in Britinov sodobno nadahnen eklektičizem. Še ne obviada vespored enako dolocno in prepričljivo, tem stilnim razlikam ustrežajoče; povsem je zadovoljni v stilnem pogledu, natančneje rečeno, v ravnotežju med kompozicijsko fakturo in izrazom. Dvořákov kvintet, manj pa oba kvarteta, Bocherinijev in Britinov.

Britinov 2. godalni kvartet op. 26 je bil najzanimivejša. Dvořákov klavirski kvintet z dumko pa prav gotovo najboljša točka na sporedu. Pri Dvořáku je kot pianist sodeloval profesor Janko Ravnik. Kakor je izjavil svoj delež, je dal po fineti toni in občutljivem, govornem muziciranju kreacijo, ki je sama na sebi bistvena, obenem se je pa vendar popolnoma brezpozoljno podrejal celoti s člani kvarteta vred, ki so v Dvořákovem delu prav tako razvili svojo virtuoznost in topino občutja do največje prepričanosti.

OBVESTILO

Obveščamo vse tiste, ki so poslali osnutke za zaščitni znak Hidrocentrale na Neretvi, Jablanica, da je komisija izbrala te-le:

1. nagrada osnutek pod geslom »7 R«
2. nagrada osnutek pod geslom »R-4«
3. nagrada osnutek pod geslom »T-22 b«

HIDROCENTRALE NA NERETVI — JABLANICA

KULTURNI OBZORNIK

Konstatin Fedin: »BRATJE« (IZŠLO PRI SLOVENSKEM KNJIZNEM ZAVODU)

Težiče romana je v osebnih dogodkih, ne pa v psihologiji. Pisateljva moč je prav v tem, da zna prikazati dogodke kratko, jedrnatost, ostro in sveže. Ustrezajoč slog ima v svoji jedrnatosti, kratkosti in svežini izredno moč. Fedin ima svoj pogled obrnjen bolj v človeka kot pa v življenje kot celoto.

Glavne osebnosti romana so: Nikita, njegov brat Rostislav, Varvara Mihajlovna, Rodion in Irina. Osrednja osebnost romana je Nikita. Njegova usoda je povezana z usodami ostalih junakov.

Nikita je prikazan mračno, nesveže, a globoko; ostale osebe pa so orisane bolj sveže, toplo in živahno, toda mnogo manj globoko. Nikito spremljamo v njegovi mladosti, do časa njegovega študija v Nemčiji, opazujemo ga v državljanski vojni in po njej. V vsej dobi zasledujemo njegov glasbeni razvoj.

Njegovo delo vsebuje toliko doživljajske gradiva in človečnosti, da je prav, da smo ga dobili v prevodu. Janez Jerovešek

PISMO O GLASBENEM ŽIVLJENJU Popotni vtisi iz Istambula

Glasbeno življenje v Istanbulu se lepo razvija kljub temu, da se je začelo šele takrat, ko je Atatürk postavil temelje vsemu kulturnemu razvoju v Turčiji. Tri ustanove skrbijo za glasbeno umetnost.

Simfonični koncerti, ki so vedno razprodani, imajo svoje stalno in vodja Filharmonije je naš znanec Džemal Rešid Rey, zelo naobražen in kultiviran glasbenik, učenec D'Indya v Scholi Cantorum v Parizu.

Simfonični koncerti, ki so vedno razprodani, imajo svoje stalno in vodja Filharmonije je naš znanec Džemal Rešid Rey, zelo naobražen in kultiviran glasbenik, učenec D'Indya v Scholi Cantorum v Parizu.

Simfonični koncerti, ki so vedno razprodani, imajo svoje stalno in vodja Filharmonije je naš znanec Džemal Rešid Rey, zelo naobražen in kultiviran glasbenik, učenec D'Indya v Scholi Cantorum v Parizu.

IZ NASIH KINODVORAN

Izpod Sahare

Ta film ima med tovrstnimi veliko prednost; posneli so ga v barvah. To je filmski album o naravnem živalskem vrtnu južno od Sahare (ne izpod Sahare). Noče predstavljati nekaj, kar ni bilo, temveč se poslužuje montaže, da lepše in jasneje pokaže in razloži živalsko življenje.

Nič premetenega ni v tem. Prireditelj prijetno kramlja in obrača liste v tem filmskem albumu in nas vodi tako skozi naravni živalski vrtni. Tudi srce je poleg. Mnogo prizorov so potrajali, predvsem prikupni dogodki s pingvinčki. Tako obrača list za listom in mi mu hvaležno sledimo.

Ko se je izpovedal, je knjigo zapril in prijetna filmska — ne šolska — prirodopisna ura je končana. Distribucija: Makedonija film — Skopje. Voljo Duletiš

Bledoličnikov sin

Ne poznamo še Boba Hopa in Jane Russel nas še ni znešala. Američani pa še vedo, da jih bosta zabavala na svoj neprenosljiv način in tako, kot je njim najbolj všeč.

Nam pa je manj. Ni prikrojeno za naš okus. Drugi krajši, drugače pojmuje humor. Pri njih je tak, kot bi nekemu spodmaknili stol in bi treščili na tla namesto na sedež.

Ce poleg tega še nastopi Bob Hope, potem je nemunost podvojen. Ne da se sprejeti to pojmovanje v celoti, vendar v posameznih prizorih najdemo še vedno dovolj ublaženega humorja, ki nam raztegne trmaste ustnice.

Barve so primerne zgodbi, ki je prenasčena z dogodki. Jane Russel kroži venomer s spodnjim delom. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. — Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

ZENSKI KOŠARKARSKI TURNIR V LJUBLJANI KONČAN

Nepričakovano, toda zaslužen

Z borbeno igro je ekipa Slovenije osvojila drugo mesto — Se eno presenečenje na »turnirju presenečenja« — Zmaga Hrvatske nad prvkom Srbijo I

Trije dnevi ženskega košarkarskega turnirja so zadovoljili vsakogar. »Turnir je odlično uspel v vsakem pogledu,« je mnenje veznega kapetana za ženske Aleksandra Geca. Kakor da bi bil spored iger po načrtu tak, da se napetost vsak dan stopnjuje. Stiri ekipe, ki smo jih gledali, so pokazale izvrstno košarko. Zvezni kapetan, z njim pa tudi vsi, ki so si ogledali revijo najboljših jugoslovanskih košarkaric, so upravičeno zadovoljni. To je bila lepa propaganda košarke, navdse uspelo tekmovanje. Pri tem seveda ne smemo pozabiti na prireditelja Košarkarsko zvezo Slovenije in organizatorja »Olimpijo«, ki sta poskrbela za vzoren potek

Ljubljana, 14. nov. — Zaključek je bil navdse buren. Najprej je Hrvatska premagala doslej nepremagano ekipo Srbije I, nato pa so Slovenke še enkrat dobro zaigrale in v razburjenem finišu prekosile svoje nasprotnice druge ekipe Srbije.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12. Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

Ljubljana, 14. nov. Priprave za žensko evropsko prvenstvo v košarki so se začele še pred ljubljanskim turnirjem.

NIHCE BREZ PORAZA Srbija I : Hrvatska 37:59 (25:28) Srbija : Prelević 4, Gec 1, Radenković 3, Baraga 4, Kavc 17, Kalušević 3, Cipriuš 12.

Hrvatska: Zoković 35, Arbanas 7, Sitar, Saks 3, Glumac 6, Curko 1, Duplanič 7, Vlačjić 2. Sodišča: Klotčnik in P. Kavčič.

Mašo je kazalo po prvih dveh tekmah, da bo mogočelo zaustaviti Srbijo v njenem zmagovalnem pohodu. Hrvatska pa je našla v svojih vrstah igralca, ki je bila dovolj spretna in prodorna, da postavi ob zid sicer odlično obrambo igralca iz Beograda.

ka Milena Kavc, ki študira v Beogradu, pri zmagovalkah pa je mimo Zokovičeve omeniti še borbeno Duplaničevico.

ZMAGA SELE V PODALJSKU Slovenija : Srbija II 59:56 (29:24 48:40) Slovenija: Milinč 4, Glušček 14, Novljan 6, Preac 17, Mrak 17, Markovič 1.

Srbija II: Radulović I 12, Radulović II 11, Marković 5, Radovanović 15, Popov 3, Pešić 4.

Sodišča: Brnetič in Brumen. Tudi v drugi tekmi so Slovenke zaigrale izvrstno in borbeno. To je lahko rečeno, največji doseženi uspeh slovenskih košarkaric. V konkurenci najboljših ekip v državi so osvojile častno drugo mesto z istim številom točk kot prva ekipa Srbije. Drugo mesto so zasedle le zato, ker so izgubile v medsebojnem dvoboju.

Ekipa Slovenije je prišla kmalu v vodstvo po zaslugi Mrakove. Njeni vršni niso nasprotnice našle učinkovite protigre. V nadaljevanju igre sta se možni neprestano menjali v vodstvu in krilolik bolj se je bilza konec igre, toliko bolj negotov je bil zmagovalček. Slovenija je zamudila zmago že v regularnem času, ker so gostje v zadnjih sekundah izenačili iz osebnege meta.

V podaljski je bila igra še bolj borbeno, hitra in razburljiva. Zmagovalna ekipa, ki je znala obratovati mirno kri, Napaške so bile pogoste, tako da je bilo pet minut podaljski videti kot cela večnost. Ko je Mrakova zapustila igro zaradi osebnih napak, je kazalo, da se je sreča nasmejati. Razigrala pa se je Presočeva, ki je dosegla vodstvo z uspešnim izvajanjem osebnih metov. To je bilo dovolj za zmago.

KONČNA LESTVICA Srbija I 3 2 1 172:115 4 Slovenija 3 2 1 149:171 4 Hrvatska 3 1 2 141:169 2 Srbija II 3 1 2 166:172 2

Prvi mesti sta torej zasedli ekipe Srbije I in Slovenije z istim številom točk. Prva je Hrvatska, tretja pa Srbija II a po dvema točkama. Hrvatska ima boljše razliko v koših.

Pet Slovenk na treningu v Ljubljani

začetku aprila bodo igralce iz Avstrije, Brčkove in Sloveniji. Ob koncu istega meseca bodo igralce CSR na Hrvatski, 13. maja pa z reprezentanco Francije v Beogradu. Pred vsako mednarodno tekmo se bodo reprezentanke pripravljale skupno najmanj teden dni.

»Tako bomo že pozimi, pa tudi ob mednarodnih srečanjih videli katere kandidatke so najboljše. Mislim, da je to najboljši način za izbiro res dobre reprezentance, je zaključil zvezni kapetan Gec.

JUGOSLOVANI NA ZADNJI LETOŠNJI PREIZKUSNJI

Neprijetno presenečenje ker... .. Francozom ni šlo, našim pa kot »po maslu»

Nestrpnost na stadionu »Colombes« v Parizu pred tekmo je naraščala, desetletni gledalci so se napeto ozirali proti mestu, kjer je bilo število kabine za radijske reporterje med katerimi je našel svoje mesto tudi edini Jugoslovian Radivoje Marković.

Eden naših novinarjev si je izbral zelo poseben prostor blizu filmskih snemalcev, ki so prav tako v velikem številu čakali pripravljene s svojimi aparati. In mož ni slabo zadel. Imel je zelo dober pregled.

TOČNO OB 14.30 STA SE POJAVILI PRI vratih na severni strani obe reprezentanci. Toda zanimivo, igralci z vsemi tremi sodniki na čelu so »prišli iz podzemlja« — Kot bi se mu pripeljal z Métrojem — tam je namreč prirejen stalni izhod za igralce na teren.

Na stadionu je nastalo velikansko navdušenje: Francozi v rdeči majicah, belih hlačkah in modrih nogavcah, Jugoslovani pa v modrih majicah, belih hlačkah in rdečih nogavcah so spravili na noge vse stadione. Pa — saj je bil tudi pogled na te živopisne barve na zelenem igrišču izredno lep.

Godba je zaigrala obe himni, igralci so raztrošili rože med gledalce, mi pa smo na tihem ugibali, kako se bo odvijal veliki boj velikih konurentov.

Se minuta molka v čast umrlega sekretarja francoske nogometne federacije Henryja Delanaya (ki je umrl dan pred tekmo, v četrtek ponoci) in točno ob 14.37 je Koppa »pognala žogo v tek...»

AH, OH, OOO... Zgodilo se je nekaj neverjetnega. Francozi so bili pač pripravljene na to, da bodo svoje večne rivalce, Jugoslovane, sredi Pariza posteno stresali. Začeli so silno ostro; toda je pol minute je trajalo veselje gledalcev — ki so takoj začeli bučno vzdihovati svoje moštvo — Jugoslovani so se v hipu znašli in začeli Francozoe posteno »smiriti«.

Zebec, Horvat, Boškovič, Vukas in Mitutinovič so se takoj znašli v svoji pravi vlogi. Žoga je prešla v posest Jugoslovana in nekaj minut striktozije sploh niso pršli do nje.

Zaključeno imeni igralci in gledalci je bilo ogromno. Vse stadione je preplavilo glasno vzdihovanje tisočih grh sah, oh, ooo, aiala... Toda vratar Remeter je bil čudovit. Reševal je čast francoskega nogometa z izrednimi akcijami. Naši napadalcii so bili z ostalimi igralci vred sicer popolni gospodari nad igro, žoga pa ni našla poti v mrežo.

ZVIZGALNI KONCERT Gledalci so bili iznenadeni. Kaj taknega ni nihče pričakoval, najmanj pa izredne ekshibicije Jugoslovana. Vsaka akcija domačih je proslava ob nepremagljivem Zebcu ali Horvatu in obramba Francozov je imela čela že glavo. Začeli so z ostrejšimi starti, pa ni nič pomagalo. Tedaj pa je bilo njihovim navijačem dosti. Kot bi nekdo dal snajke, je po stadionu sproščilo oglušujoče življanje, tako da ni bilo slišati niti sodnikove piščalke, pa še med nami

je bilo težko razumeti besede tega ali onega kolega. To je bil nepopoln »koncert« v vseh durih in molih pod nevihtno taktilno.

Pa saj ni bilo nič šudnega. Milionovih je na mah postal ljubljenski gledalec in neštetoletni poželi navdušeno priznanje — čeprav je večina s svojimi virtuoznostmi skorajda nekolkio pretiravala.

Jugoslovanska »rusifca« Zebec in Horvat nista dopustila Francozom nobenih »manevrov« okoli sebe, pričakovali smo katastrofo francoske enajstorice...

Na naše veliko žalost do tega pač ni prišlo in Francozi so tekmo sredno zaključili — po usodni napaki Beare — brez poraza.

»DEMONSTRACIJE« V ODMORU Zaključeno smo se med odmorom začeli ozirati proti častni loži, kjer so se nahajali predstavniki francoske nogometne federacije, predstavniki oblasti in drugi. Tam je bil tudi francoski zvezni kapetan Paul Nicolas.

Ko so ga gledalci opazili, so začeli s prvimi demonstracijami. Več tisoč navijačev je burno zahtevalo, naj v moštvo vstopi znani francoski reprezentant Ullaki, da bi tako poživljal padalne akcije svojega napada. Med tekmo je namreč sedel na klopi rezerv, medtem ko je v francoskem napadu precej »skripalo«.

Paul Nicolas je hotel sicer razgreti gledalce prepričati o pravilnem postopanju francoske tehnične komisije, toda bolj ko se je moč truditi pomiliti ljudi, bolj bučno je bilo njegovo govanje. Ullaki pa vendarle ni nastopil...

DVA GOLJA »ODVEČ« Tudi drugi del igre je mineval veskovi v sicer premoči Jugoslovana, ki so sicer vodili z 1:0, hrvatski pa se igrali s Francozi »mačke in miše«, kot da bi imeli domači že najmanj štiri »sporjice« v svoji mreži.

Gledalci so objektivno dajali priznanje našim igralcem, ki so skratkasti počeli na igrišču vse, kar se jim je zljubilo.

Neki francoski novinar je — sicer verjetno z grenkobo — priznal: »To, kar delajo Jugoslovani, ni več nogomet. To je pravo artistsko žonglirstvo...»

V tem času, že v zadnjih 20 minutah igre, pa sta bila dosežena dva gola, ki sta bila sodniku Oriandinu »odveč«. V 79. minuti je Vukas prejel obrambo in dosegel gol. Po našem mnenju povsem regulare gol. Ko pa je žoga letela v mrežo, je zaklinil igro sodnikovi žvižg... Zaklinj Oriandini je odredil prosti strel proti gostom, menda zaradi krivice, — ki ga pa ni bilo.

Ce bi bil ta gol priznan, bi Jugoslovani vodili z 2:0 in prav gotovo bi se še potresla francoska mreža.

Drugi gol so dosegli v 83. minuti Francozi, pa ga sodnik prav tako ni priznal zaradi ofsajda, tokrat upravičeno.

Pa vendar, sodnik Oriandini nas je razočaral, ne samo ob tej priložnosti, temveč tudi sicer večkrat zaradi svoje neobčutljivosti.

Tempo igre ni popustilo vse do zadnjega, na semaforu je bilo še vedno videti Francija 6, Jugoslavija 1. Tekie so zadnje minute...»

BELEŽKE

Odbor za proslavo 100-letnice smrti Adama Mickiewicza, ki so v njem naši znanstveniki in kulturni delavci, je sklenil, da bodo pri nas slovesno proslavili obletnico smrti velikega poljskega književnika 26. novembra, na dan njegove smrti, bo v Beogradu slovesna akademija, ki jo bo začel predsednik odbora za proslavo književnik Ivo Andrić. Podobne akademije bodo tudi v drugih republikah srednjeevropskega prostora.

Odbor je pripravil v prostorih Zveze književnikov Jugoslavije razstavo življenja in dela Adama Mickiewicza.

V največji blagovnici v Helsinkih so se dni odprli razstavo »Jugoslovanski teden«. Razstavljeni so različni izdelki jugoslovanske domače, narodne obrti, umetniške fotografije, knjige, publikacije, prospekti in podobno.

V začetku prihodnjega meseca odide celotni baletni ansambel sarajevskega gledališča na svojo prvo

gostovanje v tujino. V Ženevi bo uprizoril tri predstave Hrističeve »Ohridske legende«, gostoval pa bo bratša tudi v Lausanneu.

Ansambel zagrebških solistov je na svojem prvem koncertu v Londonu že velik uspeh. Glasbeni kritiki vodilnih londonskih časnikov so sila pohvalno ocenili ta prvi koncert zagrebških solistov. Ansambel bo priredil nočni, 15. novembra, koncert v Parizu 18. novembra pa v Vzhodnem Berlinu.

New York, 14. nov. (AP). — V newyorški bolnišnici je danes umrl za srčno kapjo dramatik Robert Sherwood.

Sherwood je napisal nekaj deset gledaliških del in Rooseveltovo politično biografijo. Bil je osebn prijatelj pokojnega predsednika Roosevelta

DNEVNE NOVICE

Pravni oddelek pravno-ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani obvešča gospodarske organizacije in posameznike, ki so se prijavili za postdiplomski tečaj o zunanji trgovini, da se tečaj začne v sredo, dne 15. novembra 1955 ob 15 v fizikalni dvorani na Univerzi, Trg revolucije št. 11.

Metati denar skozi okno se pravi vadiščiti krompir brez zaščite pred gnilim. Za 300 kg krompirja je dovolj 1 kg »KROSANA«.

Ce hočeš kvaliteto, zahtevaj samo znano »ELA« kopalno sol. Osvežuje telo, desinficira in krepi tvoje živce!

Čistota v toaletnih prostorih se ogledajo kulturnega naroda. Ne imejte manjkajočih tabele za desodorizacijo.

GO KO

PREDAVANJA

Priradostno društvo vabi na predavanje akademskega prof. dr. Igorja Tavcarja: Beljakovine in bolezni. Predavanje, ki ga spremljajo diapozitivi, bo danes ob 20. uri v prirodoslovni predavalnici Univerze, vhod iz Gospoške ulice.

Ljudska univerza v Ljubljani vabi na izredno zanimivo predavanje o Benjaminu Brittenu, angleškem skladatelju, ki sodi med najpomembnejše sodobne evropske glasbene izvirce. Predavatelj g. P. D. Thompson iz Zagreba bo svoja izvajanja ilustriral s filmom »Instruments of the Orchestra« z glasbo Benjaminja Brittena. Predavanje bo v sredo, 16. novembra, ob 20 v mali dvorani Filharmonije, Trg revolucije.

KONCERTI

Koncertna direkcija opozarja vse koncertne obiskovalce na predavanje g. P. D. Thompsona iz Zagreba o skladatelju Benjaminu Brittenu. Predavanje bo v sredo, dne 16. novembra, v mali filharmonijski dvorani, Britten pa bo s tenoristom Petrom Pearsonom koncertiral v ponedeljek, dne 21. novembra za modri abonma.

Umrli so v Ljubljani

Franc Kramar, zidar. Pogreb bo danes ob 16 na Zalah.

V neizmerni žalosti sporočamo, da je po mučni boleznii umrl naš edini sin

ALOJZ BENEKALJA

Pogreb nepozabnega bo v sredo, dne 16. novembra 1955 ob 15.30 iz hiše žalosti na farno pokopališče v Zagorju ob Savi.

Zagorje ob Savi, 14. novembra 1955. Zalujoči: oče, mati, sestra Lonka in ostalo sorodstvo.

GLEDALISKA

SLOV. NARODNO GLEDALISČE
DRAMA

Torek, 15. nov. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomin«. Premiera. Izven.
Sreda, 16. nov. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomin«. Abonma B.
Četrtek, 17. nov.: Zaprtlo.
Petek, 18. nov. ob 15.30: Lorca: »Svata ba krvi«. Abonma Petek popoldanski.
ob 20: Miller: »Lov na čarovnice«. Abonma H.
Sobota, 19. nov. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomin«. Izven in za podeželje.
Nedelja, 20. nov. ob 15: Axelrod: »Sedem let skomin«. Izven in za podeželje.
ob 20: Machiavelli: »Mandragola«.

Danes zvečer bo v Drami četrti letošnja premiera, Kot prvo delo iz B repertoarja (sodobna komedija lažjega žanra) bo uprizorjena duhovita ameriška komedija Georga Axelroda »Sedem let skomin«. Prevedel jo je Herbert Grün, režira Igor Pretnar, scenograf je arch. Sveta Jovanović, osnutke za kostume je prispevala Miha Jarčeva, glasbo pa je napisal Bojan Adamič. Richarda igra Stane Sever, Dekle Majda Potokarjeva, V ostalih vlogah nastopajo: Janez Cesar, Tina Leonova, Ivanka Mežanova, Helena Erjavčeva, Marija Semetova, Boris Kralj, Ivan Jerman, Boža Weissova, Vida Levstikova, Dušan Skedd.

OPERA

Torek, 15. nov. ob 19.30: Musorgski: »Hovanščina«. Abonma red A.
Sreda, 16. nov. ob 19.30: R. Strauss: »Kavalir z rožo«. Abonma red C.

Četrtek, 17. nov. ob 19.30: Balet: Kogan-Semenov: Amazonka. Mozart: Les petits riens, Lhotka: Balada, Borodin: Polovski ples. Premiera. Izven.

Petek, 18. nov. ob 19.30: Wolf-Ferrari: »Stirje grobijani«. Abonma red U. Sobota, 19. nov. ob 19.30: Massenot: »Manone«. Abonma red D.
Nedelja, 20. nov. ob 19.30: Balet: Kogan-Semenov: Amazonka, Mozart: Les petits riens, Lhotka: Balada, Borodin: Polovski ples. Izven in za podeželje.

MESTNO GLEDALISČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža
Torek, 15. nov. ob 20.30: Cehov: »Uta«. Abonma TSS II.
Sreda, 16. nov. ob 20: Giraudoux: »Trojanske vojske na bo«. Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Četrtek, 17. nov. ob 20.30: Leskovec: »Dva bregova«. Abonma GSS in TSS III.
Sobota, 19. nov. ob 20: Gogolj: »Zemljevid«. Premiera. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALISČE

Ljubljana, Mestni dom
Sreda, 16. nov. ob 20: Pinžgar: »Divji lovec«. Ljudska igra, izven.
Sobota, 19. nov. ob 20: Schiller: »Marija Stuarts«, tragedija, red A. — Vstopnice so tudi v prodaji.

V sredo, dne 16. novembra ob 20 bo zadnjič med tednom uprizorjena Finžgarjeva ljudska igra »Divji lovec«. Ker sta bili tudi zadnji predstavi razprodani in mnogo obiskovalcev ni dobilo več vstopnic, jih kupite že v predprodaji od torika dalje. Rezerviranje tel. št. 32-860.

MLINSKO PODJETJE

»14. OKTOBAR« v Obrenovcu

prodaja presežke naslednjih osnovnih sredstev:

- DVOJNI ROČNI TRIER
- HITRO PREMIČNI DVOJNI TRIER »MIAG«, 2000 kg na uro, s premerom 500 mm in dolžino 2000 mm
- PARNI STROJ ZA ZDROB, znamke »Beckerek«
- STOPE, znamke »Petkus«, Novi Sad
- MONARH ZA MLETJE ODPADKOV, znamke »Gizek«
- 3-METRSKI TRIJER, 3000 X 700, popolnoma nov
- SHELL STROJ »Kolbek Danek«, 1500 kg na uro
- RABLJENI DVOJNI DETASER, belgijske znamke
- ENOSTAVNI VALJAR 330 X 250 mm
- WERNERJEVO DVODELNO SITO
- DINAMO znamke »Siemens« 125/91 Amp, voltaža 10/165
- DVOVPREŽNI SPEDITER
- TOVORNI VOZ
- MLINSKO KOLO SKF s premerom 1760 mm, šir. 140 mm

Zainteresirana podjetja naj se obrnejo na gornji naslov.

3094

VESTI IZ MARIBORA

Predavanje o Spacalu v Mariboru. V torek, dne 15. novembra ob 20 bo v Klubu prosvetnih delavcev, Orožnova 2, tov. Emilijan Cevc iz Ljubljane predaval o temi: »Spacal in moderna umetnost«. Predavanje bodo spremljali številni diapozitivi. S tem se začne vrsta predavanj o likovni umetnosti, ki jih organizira Umetnostna galerija skupaj z Zvezo kulturnih delavcev v Mariboru.

CELJSKE VESTI

Torek, 15. nov. ob 20: George Axelrod: »Sedem let skomin«. Torkov abonma in izven.
Sreda, 16. nov. ob 19.30: Aleksander Marodić: »Operacija Altmark«. — Gostovanje v Vojniku.

Četrtek, 17. nov. ob 20: George Axelrod: »Sedem let skomin«. Četrčkov abonma in izven.
Sobota, 19. nov. ob 20: George Axelrod: »Sedem let skomin«. Izven.
Nedelja, 20. nov. ob 15.30: Aleksander Marodić: »Operacija Altmark«. Izv.

Posebno opozorilo! — Obveščamo abonante četrtkovga abonmaja, da imajo predstavo »Sedem let skomin« v četrtek, 17. novembra ob 20, ker predvidena šolska predstava za ta dan odpade.

VESTI IZ KRANJA

Sobota, 19. nov. ob 20: William Shakespeare »Othello«. Red premieraki in izven.
Nedelja, 20. nov. ob 15: William Shakespeare »Othello«. Izven in za podeželje.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za torek, 15. novembra
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00-6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni sporod) — 6.20 Naš predlog za vaš jedilnik — 6.25 Reklame — 6.35 Majhen sprehod po Dunaju — 7.10-7.30 Vedre melodije — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinjski nasveti — 11.16 Dopoldanski koncert — 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.00 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Kmetijska univerza: Tuberkuloza pri govedu — 12.40 Klavirske skladbe — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Laha glasba — 14.30 Pionirski koticek — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 Utrinki iz literature: Dekle iz Salgona — 15.45 Orkester Cedric Dumond — 16.00 Tečaj esperantskega jezika, 7. lekcija — 16.15 Operne melodije — 17.20 Zabavna in plesna glasba, vmes reklame — 18.00 Zunanje-politični feljton: Problemi aktivnega sožitja — 18.15 Solistična glasba — 18.30 Sportni tednik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Notranje-politični pregled — 20.10 Serenade in temežzi — 20.30 Radijska igra: Stefan Peroci: Zrnca Peska — 21.30 Preruđil C. Debussyja — 22.15-23.00 Zaplešimo! (plesna glasba) — 22.15-23.00 UKV program: Nočni koncert — 23.00-24.00 Oddaja za tujino, na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba)

KINO »KOMUNA«

Premiera barvnega ameriškega filma

»PO ČEM JE SLAVA«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi James Cagney in Corine Lailvet. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO V I C a

Ameriški film

»Visoka Barbarik«

Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. V glavni vlogi Tomas Nichel in Nemini Maxwell. Pradaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Premiera jugoslovansko-grškega filma

»Dve jagodi grozdja«

V glavni vlogi: Severin Bjelić, Viktor Starčić, Lidija Stefanid. Predstave ob 15, 18 in 20 uri. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »UNION«

Franc.-ital. film: »Teresa Raquin«. Tednik: Filmske novice št. 46. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Simone Signore in Raf Vallone. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: Amer. barvni film: »Izpod Sahare«. Tednik: Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »SOCA«: Amer. film: »Visoka Barbarik«. Tednik: Predstave ob 15, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »LITOSTROJ«

Ameriški film: »Zenske prihajajo«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. Danes zadnjikrat!

JESENICE: »RADIO«: Amer. pustolovski film: »Pago Pago — Zaccarani otok«. Predstavi ob 18 in 20. »PLAVZE«: Ital. film: »Bandit Musolino«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE: »UNION«: Ameriški film: »Izgubljeni sin«. Predstavi ob 18 in 20.

»DOM«: Ameriški barvni film: »Bledolčnikov sin«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

KINO »ŠISKA«

Premiera grško-jugoslovanskega filma

Dve jagodi grozdja

Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE DNE 12. NOVEMBRA 1955 TRAGIČNO PREMINIL V ARANDJELOVCU TOVARIS

FERDO VERDAJ

POGREB POKOJNIKA JE PREDVIDEN ZA TOREK, DNE 15. NOVEMBRA 1955 OB 15. URI IZPRED DELAVSKEGA DOMA V HRASTNIKU NA DOLSKO POKOPALIŠČE

- UPRAVA RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA TRBOVLJE-HRASTNIK
- SINDIKALNA PODRUŽNICA RUDARJEV HRASTNIK
- RUDNIŠKI KOMITE ZKS HRASTNIK
- DELAJSKO PROSVETNO DRUŠTVO »SVOBODA I« HRASTNIK
- LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE HRASTNIK
- PLANINSKO DRUŠTVO HRASTNIK
- SOCIALISTIČNA ZVEZA DELOVNEGA LJUDSTVA HRASTNIK
- ZVEZA BORCEV NARODNOOSVOBODILNE VOJSKE HRASTNIK

UPRAVNI ODBOR KEMIČNE INDUSTRIJE

»ZORKA« • ŠABAC

razpisuje

NATEČAJ

ZA NASLEDNJA DELOVNA MESTA:

tehničnega direktorja

POGOJI: tehnološka fakulteta in najmanj 10-letna delovna doba v tej stroki, od tega 5 let na vodilnih mestih v kemični industriji. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja ali po dogovoru. — Komfortno stanovanje zagotovljeno takoj po nastopu službe.

tajnika podjetja

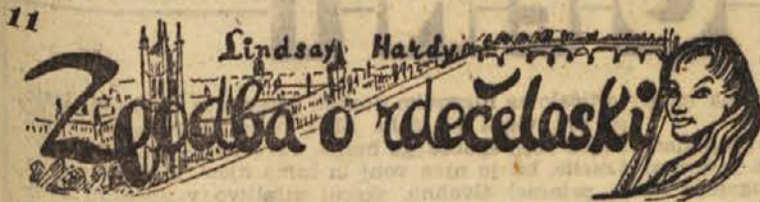
POGOJI: pravna fakulteta in najmanj 8-letna delovna doba v tej stroki, od tega najmanj 3 leta v gospodarskih podjetjih. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja ali po dogovoru. — Komfortno stanovanje zagotovljeno takoj po nastopu službe.

PONUDBE POSLJITE V 30 DNEH PO OBJAVI TEGA NATEČAJA, NA NASLOV:

Upravni odbor hemiske industrije »ZORKA« • ŠABAC

PO TEM ROKU PRISPELE PONUDBE NE BOMO UPOŠTEVALI.

3128

»Sicer pa,« je rekel Ridgeway, ko se je oblačil, »me zanima, kdo in kaj ste vi?«

»Odgovoril vam bom iz gole vlijudnosti,« je odvrnil Keen. »Major britanske vojske sem.«

»Kaj, major brez uniforme?«

Keen je pogledal Couttsa in skomignil z rameni, Ridgeway pa je rekel:

»Hej, vi tam, pri vratih. Vrzite mi, prosim, moj vrtnik.«

Coutts je snel povrtnik z obešalnika in ga zagnal proti Ridgewayu.

»Ime mi je Coutts,« je rekel.

»Ljubo mi je,« je dejal Ridgeway. Obledel si je povrtnik ter se s hrptom obrnil proti Keenu pomikal k oknu.

»Stran od okna,« je rekel Keen.

Ridgeway ga je pogledal.

»Hotel sem ga samo odpreti, da bi prišlo v sobo malo svežega zraka.«

»Pustite okno zaprto.«

»Dobro, dobro,« je odvrnil Ridgeway. »Če je tako, upam, da boste vi plačali.« Z glavo naprej je naglo skočil skozi okno. Keen je planil s stola in ga skušal zgrabiti za nogo, toda bil je za delček sekunde prepozven. Videl je, kako je Ridgeway

telebnil na tla, naglo vstal in stekel v temo. Keen je pohitel na hodnik in zdrvel po stopnicah, Coutts pa mu je sledil za petami. Stekla sta skozi hotelsko sprejemnico in skočila v avtomobil, stoječ pred hotelom. Coutts je naglo obrnil avtomobil, zdrvel z njim po ulici ter ga hitro zavrl pri vogalu Cromwellove ulice.

»Ko je padel, si je poškočoval nogo,« je kričal Keen, da bi prekril škripanje zavor.

»Ali ste prepričani, da je stekel čez ulico?«

»Da... in potem je odhitel na desno. Tu nekje mora biti, kajti dalje ni mogel priti.«

Tako sta prvikat privozila mimo Petra Ridgewaya, vozeč povsem počasi, vtem ko je Keen z močno električno svetilko osvetljeval vse hišne vhode. Ridgeway je ležal v jarku in se stiskal k mostičku, držočemu k zaprtim vratom neke trgovine. Dobro je vedel, da ga bosta opazila, če se bosta ozrla nazaj ali vrnila po isti poti. Gleženj ga je bolel, kakor da so mu počile kosti. Ko je gledal, kako se je rdeča svetilka na zadnji strani avtomobila počasi oddaljevala, so mu roke drhtele. Videl je, kako se je avtomobil obrnil in vrnil, tokrat še počasneje. Čez mostiček se je splazil na drugo stran. Avtomobilska žarometna sta močno žarela. Ko je bil avtomobil le kakih deset metrov oddaljen od njega, je Ridgeway zasiahal, da se ustavlja, zatem pa tudi Keenov glas:

»Tu je.«

Pričakoval je, da bo slišal, kako so se vrata avtomobila odprla, pa tudi korake zasledovalcev.

Toda Keen je ostal v avtomobilu. Pač pa je iz njega stopil Coutts in vzklilnil:

»Pridite sem, gospod Ridgeway. Nemudoma pridite sem!« Toda Coutts je gledal naravnost predse v nekoga, ki se je skrival v temnem kotu. Coutts je spet vzklilnil:

»Nikar nas ne pripravite do tega, da vas bomo izlekli od tod! Pridite takoj!«

Neki glas je rekel:
»Hvala, raje ostanem kar tu.«
Coutts je stopil bliže, da bi videl, kdo govori.
»Vraga, saj to je neko dekle.«

Keeni je skočil iz avtomobila in se pridružil Couttsu, ki je stal pred temačnim vhomom v neko hišo.

»Gospodična, kaj pa počnete tu? Kako vam je ime?«

»Ime mi je Sally Jonnings. Toda kaj vas pravzaprav to briga?« Stopila je na cesto. Zagledala sta plavaloso dekle preplašenih modrih oči, dekle, ki ji je Keen prisodil kakih dvajset let in menil, da je jasno, s čim se preživlja, saj je bila ob dveh zjutraj na ulici. Obledena je bila v plašč iz tweeda, nosila čevlje z zelo visokimi petami, privazena z jermenčki okrog gležnjev, bila pa je tudi močno nadišavljena.

»Nič se ne bojte,« je spregovoril Keen, »midva samo opravljava svoje delo. Pobelega zločinca iščeva.«

»Nobenega pobelega zločinca nisem videla.«

»Ali je to vaš rajon?«

»Kaj ste rekli?«

»Vaš rajon... ulica, po kateri se sprehajate in čakate na stranke.«

»Nobenih strank ne čakam. V nekem nočnem lokalu delam in ne grem nikdar pred drugo uro zjutraj domov.«

»Zakaj ste se skrivali v tem temnem kotu?«

NA OTOK GOUGH

Ta neobljudeni otok je zlasti privlačen za naravoslovce

Konec avgusta je krenila iz Anglije na južni Atlantski ocean osemčlanska znanstvena odprava, v kateri so skoraj sami absolventi univerze v Cambridgeu. Mladi angleški znanstveniki so se na potili na otok Gough. To je eden maloštevilnih vrhov Srednjatlantskega gorskega grebena, štrlečih na nekaterih krajih iz morja. Oddaljen je kakih 260 milj jugozahodno od otočja Tristan da Cunha. To otočje je zapuščen del angleškega Commonwealtha, oddaljen 1500 milj od rtiča Dobre Nade. Na tem področju skoraj nepretrgoma pihajo močni zahodni vetrovi. Zato je podnebje zelo neugodno, zrak vlažen; pogoste

nevihte in megla otežkočajo življenje na tem otočju.

Otok Gough ni naseljen. Nad morsko gladino se dvigajo njegove ostre vulkanske čeri blizu 1000 m. Na zahodni obali, izpostavljeni močnim vetrovom, se dvigajo nad 300 m visoke strome skale. Odprava bo na otoku navezana bolj na plezanje kakor na hojo. Pač pa je ta otok pravi raj za naravoslovce, saj je edini subarktični otok, ki ga še niso do kraja raziskali. Poraščen je s krivenčastim nizkim drevjem, visoko praproto, travo in mahom. Zlasti bogat je s pticami. Ta otok je tudi domovina edinstvene, prepelice podobne ptice, ki ne zna letati. Z naravno selekcijo je izgubila to sposobnost, ki ji na osamljenem otoku tudi ni bila potrebna. Na tem otoku gnezdi tudi mnogo galebcev in pingvinov. Vsako sezono se na njegovih obalah pari mnogo tjušenjev in mrožev. Te živali so lovci v minulem stoletju na otoku iztrebili. Ko pa lov na tjušenje ni bil več rentabilen, tudi lovci niso prihajali na otok.

Sedanje znanje o biologiji in življenju tega otoka sloni v glavnem na zbirkah, ki so jih odpegljali z njega ob dveh priložnostih, in na tistem, kar je vzletel s seboj nek Norvežan, ki se je leta 1934 nekaj ur mudil na njem. Ta otok bi utegnil pojasniti vprašanje ne-

kdanje kopnene povezanosti na južni poltuti ter razne zanimive biološke probleme.

Otok Gough leži ob poti, po kateri prihajajo vremenske spremembe v Južno Afriko. Zato bo ena izmed nalog angleške odprave, da bo petkrat dnevno po radiu pošiljala meteorološke podatke v Pretorijo. Pozneje nameravajo na tem otoku zgraditi meteorološko postajo. Glavno delo odprave pa se bo nanašalo na biološke raziskave. Mladi angleški znanstveniki upajo, da bodo našli na otoku več še neznanih vrst rastlin in živali. Posebno pozornost bodo posvetili proučevanju omenjene ptice. Na tem otoku živijo mehkužci so skoraj še neznani. Petrološke raziskave lave bodo morda pojasnile vpra-

šanje sestave Srednjatlantskega gorskega grebena. V nekem ognjeniškem žrebu na otočju Tristan da Cunha so našli sljudo kontinentalnega porekla. Podobne rudnine so našli tudi na otoku Sv. Helene in na Velikonočnem otoku.

Sto milijonov avtomobilov

Nemški industrijski inštitut ogotavlja na podlagi podatkov o sedanjem stanju motorizacije, da bo v kratkem na vsem svetu v prometu že 100 milijonov osebnih in tovornih avtomobilov. Lani jih je bilo kakih 88 milijonov, skoraj dvakrat toliko kakor leta 1940. Samo lani je naraslo število avtomobilov v primerjavi s predlanskim letom za 6 milijonov. V ZDA je zdaj v prometu 60 milijonov avtomobilov, v Angliji 4,2 milijona, v Kanadi 3,6, v Franciji 3,3, v Sovjetski zvezi pa 2,6 milijona. Šesta po številu avtomobilov je Zahodna Nemčija, ki jih ima 2,2 milijona pred Avstralijo z 1,9, pred Italijo z 1,1 milijona.

Strupena kača pod letalom

Velika strupena kača se je prejšnjo nedeljo v Brisbane ovila okrog ogrodja koles pod avstralskim potniškim letalom. Ker je prvi hip niso opazili, je visela pod letalom od Brisbane do Sydneya. Šele ko je letalo pristalo, je osebe na letališču opazilo kačo. Potnikov je bilo v letalu 28 in morali so čakati, da je neki uslužbenec letališča pobil kačo z železnim drogom. Šele potem so lahko izstopili.

DROBNE ZANIMIVOSTI

SELBINE ODKOPAVAJO. Radio Budimpešta je ondan poročal, da so začeli blizu vasi Felds odkopavati naselja iz dobe prvih madžarskih naselbin okrog 9. stoletja. To je edino nahajališče takane vrste že na živalske kosti, jeklene pušice in dva železna noža. Iz najdenih lončenih kovov so rekonstruirali starodavno madžarske keramične kotle s prostornino po 15 litrov.

ZNANOST NA POLJSKEM. Vsih nekaterim uspehom poljski znanstveniki zasostajajo za znanstveniki drugih narodov v raziskavah na področju jedrske energije. To je izjavil v intervjuju na poljskem Radiu tajnik Poljske akademije znanosti Henrik Jablonski. Rekel je tudi, da so poljski znanstveniki v družbenih vedah posebej premalo pozornosti podobnosti in da je sedanjí razvoj tako važnih znanosti, kakor sta politična ekonomija in filozofija, nezadovoljiv.

NOVI SOVJETSKI BARVNI FILM. Radio Moskva je ondan poročal, da je ministarstvo za kulturo ZSSR organiziralo v Centralnem domu novinarjev prikazovanje umetniškega barvnega filma »Proti novi obliči« posnetega po istoimenskem romanu litvanskega književnika Julijusa Laciša. Film je režiral Lukov. Nedavno so ga prikazovali v moskovskih kinematografih.

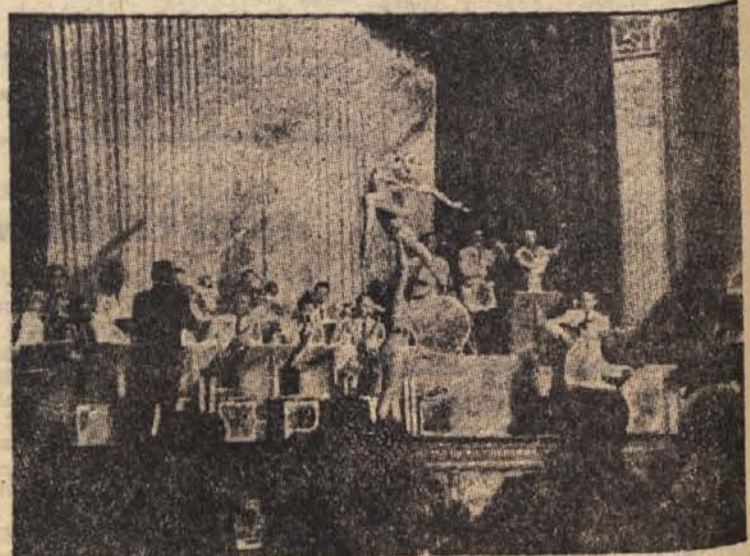
PREBIVALSTVO ZDA. Italijanski Radio je nedavno poročal, da imajo ZDA že 162 milijonov prebivalcev ali 7,5% več, kakor v zadnjih štirih letih. Strokovnjaki menijo, da bodo imeli v ZDA čez 20 let že 230 milijonov prebivalcev, če se bo razmnoževanje nadaljevalo tako hitro kakor zdaj.

NOVA LEZISKA SOLI V ROMUNIJU. Radio Budimpešta je poročal, da so romunski geologi odkrili nova leziška soli in sicer v dveh pogorjih. Strokovnjaki so izračunali, da bi se našel velik natorjen solni in teh lezišč. 120-krat okoli ekvatorja. Bilu solnih pogorji so našli tudi nova leziška premoža.

Tri slike iz Moskve

V Sovjetski zvezi so posebno razširjeni cirkusi. Poznani so po svojih izbranih artističnih točkah. Na sliki: cirkus v Moskvi, kjer vidimo nastop Kozakov.

Nedavno so v Moskvi, v enem največjih hotelov, odprli nočni klub. Tu vsak večer nastopa velik orkester, zbor, dalje artisti, balet in drugi.

V Velikem moskovskem teatru, ki je vsak večer poln, nastopa v baletnih predstavah, najslavnejša baletka na svetu Ulanova. Na sliki vidimo moskovski balet pri izvajanju Prokofjevega baleta »Pepelka«.

Francosko-slovenska filmska ekipa snema v Splitu

Doslej je bila javnost le z nekaj kratkimi noticami opozorjena na snemanje novega filma »Ko pride ljubezen«. V prvi polovici oktobra so Ljubljancem ob sončnih dneh videvali na ulicah, zlasti pa v bližini kulturnih spomenikov našega mesta, skupino veselih deklet, iz katere je neprestano odmevalo živahno čebljanje. To so bile mlade Francozinje, ki nastopajo v prvem francosko-slovenskem filmu »Ko pride ljubezen«. Nikdar niso bile same. Če so bile v »civilu«, jih je spremljal neizogibni tolmач, seveda s fotoaparatom, če pa so bile v uniformah, v katerih nastopajo v filmu, vse enako oblečene, s tradicionalnimi francoskimi baretkami na glavi, jih je spremljala vojska osveteljčev in seveda — kamera. In tedaj je marsikdo lahko spoznal med njimi tudi nekaj ljubkih Ljubljank.

po uspešno opravljenem delu — spet pobrali svoje rekvizite in nadaljevali pot proti glavnima prizoriščema svojega dela, Splitu in Trogiru.

Milan Milošević v vlogi Draga in Vera Talčič kot Jany v filmu »Ko pride ljubezen«.

Tu, kjer se trenutno še vedno mude, pa jim vreme ni najbolj naklonjeno, vendar upajo, da bodo kljub temu kmalu končali z delom in se potem zadnjikrat selili, to pot nazaj v Ljubljano, kjer bodo v ateljejih Triglava filma posneli zadnje prizore.

Ze vnaprej se ponekod pojavljajo sodbje, kakšen bo film. Kakor vedno, so tudi tu preuranjene. Saj

je filmu gotovo lahko samo v prid to, da ima veselo zgodbo, v kateri nastopajo sami mladi ljudje in da ga režira znan francoski režiser Maurice Cloche; poleg tega pa v njem igraata — kar bo najbrž zelo razveselilo naše gledalce — tudi Metka Gabrijelečičeva in Milan Milošević, Janko iz filma »Krvava pot«.

ZA DOBRO VOLJO

GOLŠA
K nekemu znamenitemu profesorju medicine pride mož z velikansko golšo. Zdravnik preišče njegov vrat in zmaje z glavo, rekoč:
»Nič drugega vam ne bo preostalo, kakor ...«
»Gospod profesor, kaj pa?«
»... kupite si tirolsko narodno nošo.«

HONORAR
Profesorja Sauerbrucha so nekoč brzojavno poklicali v Švicco. Ko pa je prispel tja, je bil bolnik že mrtev. Milijonarjeva vdova je menila na moč teatralčno:
»Ubožec, zaman ste se trudili, prispeli ste prepozno.«
Tedaj pa je Sauerbruch vlnudno pripomnil:
»Zaman res, nikakor pa ne zastoj, gospa.«

Direktor uslužbenca: »Poklicali sem vas, da bi vas vprašal, ali bi mi mogli do prvega posoditi tisoč din?«

O. HENRY

BORZNI AGENT

Pitcher je bil zaupnik borznega agenta Harveya Maxwella. Ko je njegov predstojnik o pol desetih s svojo mlado stenotipistko naglih korakov vstopil v urad, je bilo videti na Pitcherjevem običajno brezbriznem obrazu rahlo zanimanje in začudenje. Maxwell je mimogrede zamrmral: »Dobro jutro, Pitcher,« planil je k svojemu pultu in se zatopil v velik kup pisem in brzojavk, ležečih na njem.

Dekle je bilo že leto dni Maxwelllova stenotipistka. Bila je lepa na povsem nestenotipistiški način. Odkrila se je blesku krasne ročne torbice. Nosila ni ne ogrlice, ne zapetnice. Oblečila se je skromno in okusno. Tisto jutro je bila videti mehka, sramežljiva in žareča. Oči so ji žarele sanjavo, izraz njenega obraza je kazal na srečo, pobarvano s spomini.

Pitcher, ki svojega presenečenja še ni bil povsem premagal, je opazil razliko v njenem vedenju. Namesto da bi takoj odšla v sosedno sobo, kjer je stala njena mizica, se je nekaj časa obotavljala v prvi. Potem pa je stopila k Maxwellovemu pultu. Stroj, sedeč zdaj pri tem pultu, ni bil več človek, bil je samo sila zaposlen borzni agent, ki so ga poganjala brneča kolesca in premikajoče se vzmeti. »No, kaj je novega? Je kaj posebnega?« je vprašal Maxwell kratko. Njegove srepe sive oči so jo ošinile malone z nestrpnim pogledom.

»Ne,« je odgovorila stenotipistka in rahlo nasmehljana odšla.

»Mister Pitcher,« je dejala zaupniku, »ali vam ni mister Maxwell včeraj naročil, da bo treba poiskati drugo stenotipistko?«

»Ja,« je odgovoril Pitcher, »to mi je naročil. Tako sem se obrnil na agenturo, naj nam pošljejo nekaj kandidat. Ura bo kmalu deset, pa se ni pojavil še noben fantastičen klobuček.«

»Če je tako, bom pa opravljala svoje delo kakor

običajno, dokler ne pride druga, ki bo prevzela moje mesto.«

Harvey Maxwell je bil tisti dan zelo zaposlen. Sredi čedalje bolj naraščajočega prometa je borzni agent nenadoma opazil zlat koder pod gugajočo se žametasto streho, jopico iz imitiranega soala in verižico, katere biseri so bili debeli ko laški orehi in ki je segala skoraj do tal, na koncu pa je viselo srebrno srce. Zelo samozavestna mlada dama je spadala k tem spremljevalnim pojavom in bila je Pitcherjeva stvar, da je ugotovil, kdo je.

»Mlada dama iz agenture za stenotipistke v zadevi službe,« je sporočil Pitcher.

»Kakšne službe?« je vprašal Maxwell namršen.

»Službe stenotipistke,« je odgovoril Pitcher. »Včeraj ste mi naročili, naj se obrnem na agenturo, da bi nam poslali danes zjutraj novo stenotipistko.«

»Menda se vam je zmešalo, Pitcher, Pitcher!« je vzkliknil Maxwell. »Čemu naj bi vam bil to naročil? Saj sem z delom miss Lesslieve popolnoma zadovoljen. Tu ni prostega mesta, druga gospodična. Prekličite naročilo, Pitcher, in ne pustite nobene prosilke več v pisarno.«

Srebrno srce se je poslovilo opotekaje in zadevajoč ob pisarniško pohištvo, ko je ogorteno zapuščalo pisarno. Pitcher je porabil ugoden trenutek, da je pošepnil knjigovodji, da je stari vsak dan bolj pozabljiv in raztresen.

Gneča in naglica sta naraščali. Povelja, naj kupujejo in prodajajo, so letela sem in tja. Maxwell je delal ko natančno urno kolesce, natančno in brez obotavljanja, zmeraj s pravo besedo in pravim sklepom pri rokah. V tem finančnem svetu človeška čustva nimajo kaj opraviti.

Ko je napočil čas zajtrka, je naval nekoliko ponehal. Maxwell je stal pri svojem pultu, nalivno pero

je tičalo za njegovim desnim ušesom in skuštrani lasje so mu viseli na čelo. Skoz okno je prinašal veter nežen vonj španskega bezga. Ta vonj je pripadal samo Lesslie, bil je njen vonj in samo njen. Ta vonj mu jo je prinesel živahno, skoraj otipljivo v spomin. Svet financ se je skrčil v drobno liso, ona pa je bila v sosedni sobi, oddaljena od njega dvajset korakov.

»Gromska strela, zdajle storim to,« je dejal polglasno, »zdajle jo vprašam.«

Planil je v sosedno sobo in skočil kar naravnost k mizici lepe stenotipistke.

Smeje ga je pogledala. Rahla rdečica ji je zalila obraz.

»Miss Lesslie,« je začel Maxwell naglo, »samo trenutek časa imam, moram vas nekaj vprašati. Ali bi hoteli biti moja žena? Nisem vam utegnil dvoriti na običajen način, toda ljubim vas resnično. Odgovorite, prosim, hitro, ne smem se zadrževati, kajti sicer pojdejo delnice Union-Pacific k vragu.«

»Kaj pa to pomeni?« je vzkliknila mlada dama. Vstala je in ga debelo pogledala.

»Mar ne razumete? Vprašam vas, ali se hočete poročiti z menoj. Ljubim vas, miss Lesslie, že zdavnaj sem vam hotel to priznati. Zdaj pa je kot nalas prišel kratek premor. Toda že spet me kličejo k telefonu. Pitcher, recite, naj malo počakajo. Ste sporazumni, miss Lesslie?«

Stenotipistka se je vedla zelo čudno. Najprej je bila videti ošupla, potem so ji solze zalile oči, nazadnje pa se je vsa srečna nasmehnila in mu položila roko okrog vratu.

»Zdaj pa že razumem,« je dejala nežno, »tega so krivi ti neumni posli, vse drugo so pregнали iz tvojih možganov. Prvi hip sem se ustrašila — toda rada bi vedela, Harvey, ali si res pozabil, da sva se včeraj na poročnem uradu tu za vogalom poročila?«